

آموزش جامع ملودی نوازی در گیتار پاپ

(پیک استایل)

مؤلف: کمال الدین صادقی

ارتباط با مدرس

 Kamaleddin_sadeghi

 www.kamalmusic.ir

 kamaleddin.sadeghi68@gmail.com

فایل آموزشی تمامی قطعات این کتاب

در وبسایت www.kamalmusic.ir قابل مشاهده و دانلود است.

بیوگرافی مؤلف

کمال‌الدین صادقی، متولد ۱۳۶۸، کارشناس ارشد مهندسی فناوری اطلاعات، خواننده، نوازنده (گیتار، تار و پیانو)، مدرس موسیقی، نویسنده و طراح سایت است. او از همان کودکی علاقه فراوانی به آواز، قرائت اذان و قرآن داشت و در طول دوران تحصیل، شش سال پیاپی مقام قهرمانی استان را در رشته اذان به دست آورد. صادقی در ۱۴ سالگی و با تشویق اطرافیان، فعالیت خود را در عرصه آواز آغاز کرده و در مراسم‌های رسمی به اجرای موسیقی پرداخت؛ به گونه‌ای که تا سن ۲۰ سالگی، توانست نزدیک به ۱۰۰ اجرای زنده را در کارنامه خود ثبت کند.

وی در سال ۱۳۸۷، یادگیری پیانو را به مدت چهار سال نزد اساتید مختلف آغاز کرد. پس از آن، به مدت سه سال، در کلاس‌های سلفژ، صداسازی و آواز ایرانی شرکت کرد و سپس به طور تخصصی، تئوری موسیقی و هارمونی را نزد چهار استاد در سه شهر مختلف ایران آموخت. وی در سال ۱۳۹۳ به ساز گیتار علاقه‌مند شد و پس از نه سال تمرین پیوسته و استفاده از تجربیات اساتید مختلف و متدهای آموزشی گوناگون، توانست بر این ساز پر رمز و راز، تسلط پیدا کند. همچنین وی از سال ۱۳۹۸ به صورت خودآموز فراگیری ساز تار را آغاز کرده است. همچنین در همین سال‌ها، پنج تک‌آهنگ با نام‌های پاییز، انتظار، مستانه شو، حضور تو و شهر خالی را هم منتشر کرده است.

کمال‌الدین صادقی از سال ۱۴۰۲، تصمیم گرفت دانش و تجربیات سال‌های فعالیت خود را در قالب کتاب‌های آموزشی منتشر کند. حاصل این تلاش‌ها، نگارش و انتشار شش کتاب با عناوین زیر بوده است:

- ❖ آموزش آکورد و ریتم در گیتار پاپ
- ❖ آموزش گام، فاصله و آکورد در موسیقی
- ❖ شناخت دستگاه‌های موسیقی ایرانی به زبان ساده
- ❖ آموزش جامع ملودی‌نوازی در گیتار پاپ
- ❖ ۱۲۰ آهنگ زیبا برای گیتار پاپ (آکورد، نت و تبلچر)
- ❖ آموزش تکنیک‌های دست چپ در نوازندگی گیتار

فهرست

مقدمه	۹
فصل اول: تئوری موسیقی پایه	۱۰
۱-۱- لزوم یادگیری تئوری موسیقی	۱۰
۲-۱- لزوم نگارش موسیقی	۱۰
۳-۱- نت چیست؟	۱۱
۴-۱- دیرند (کشش) در موسیقی	۱۲
۵-۱- اکتاو چیست؟	۱۳
۶-۱- پنج خط حامل	۱۴
۶-۱- خطوط اضافه	Error! Bookmark not defined.
۶-۱- خط اتحاد و اتصال	Error! Bookmark not defined.
۷-۱- سکوت در موسیقی	Error! Bookmark not defined.
۸-۱- نت‌های نقطه‌دار	Error! Bookmark not defined.
۹-۱- آموزش تبلچر	۱۵
ساختار کلی تبلچر	۱۵
نحوه‌ی خواندن تبلچر	۱۵
مزایای تبلچر	۱۶
محدودیت‌های تبلچر	۱۶
۱۰-۱- تفاوت نت‌نویسی و صدای واقعی گیتار	۱۶
۱۱-۱- مفهوم کلید در موسیقی	Error! Bookmark not defined.
۱۲-۱- میزان در موسیقی	Error! Bookmark not defined.
۱-۱۲- ظرفیت میزان در موسیقی	Error! Bookmark not defined.

Error! Bookmark not defined.	میزان‌های ساده	۱۶
Error! Bookmark not defined.	نحوه شمارش ضرب در میزان‌های ساده	۱۶
Error! Bookmark not defined.	میزان‌های ترکیبی	۱۶
Error! Bookmark not defined.	نحوه شمارش ضرب در میزان‌های ترکیبی	۱۶
Error! Bookmark not defined.	۱-۱۲-۲- کسر میزان (میزان‌نما)	۱۶
Error! Bookmark not defined.	۱-۱۳- دولا خط تکرار	۱۶
۱۴-۱- تمرین نت‌خوانی		۱۶
۱۸	فصل دوم: آشنایی با گیتار و لوازم جانبی آن	۱۸
۱۸-۱-۲- انواع گیتار		۱۸
۱۸-۱-۲-۱- گیتار آکوستیک		۱۸
۱۸-۱-۲-۱-۱- الف- گیتار کلاسیک		۱۸
۱۸-۱-۲-۱-۲- ب- گیتار آکوستیک سیم فلزی		۱۸
۱۹-۱-۲-۲- گیتار الکتریک		۱۹
۱۹-۱-۲-۳- گیتار باس		۱۹
۲۰-۲-۲- ساختار گیتار کلاسیک		۲۰
۲۰-۳-۲- اکشن گیتار		۲۰
۲۱-۴-۲- انواع سیم گیتار		۲۱
۲۱-۵-۲- پیک و انواع آن		۲۱
Error! Bookmark not defined.	۶-۲- زیرپای گیتار	۲۱
Error! Bookmark not defined.	۷-۲- گلپدور	۲۱
Error! Bookmark not defined.	۸-۲- پایه (استند) گیتار	۲۱
Error! Bookmark not defined.	۹-۲- پایه نت	۲۱
۲۲	فصل سوم: مباحث تئوری موسیقی در گیتار	۲۲
۲۲-۱-۳- شماره و نام سیم‌های گیتار		۲۲
۲۳-۲-۳- فرتهای گیتار		۲۳
۲۳-۳-۳- نت‌های روی دسته‌ی گیتار		۲۳
Error! Bookmark not defined.	۴-۳- مفهوم دیز (#) و بمل (b) در موسیقی	۲۳
Error! Bookmark not defined.	علامت # (دیز)	۲۳
Error! Bookmark not defined.	علامت b (بمل)	۲۳
۲۴-۵-۳- چگونگی ایجاد نت‌های مختلف در گیتار		۲۴
Error! Bookmark not defined.	۶-۳- همپوشانی نت‌ها در سیم‌های گیتار (یک ویژگی کاربردی در گیتار)	۲۴
۲۵-۷-۳- نحوه کوک کردن گیتار با تیونر موبایلی		۲۵

- ۲۵..... نحوه کوک کردن سیم‌های گیتار با نرم‌افزار carltune در ۶ مرحله.....
- ۸-۳- مترونوم چیست؟..... Error! Bookmark not defined.
- ۱-۸-۳- انواع مترونوم Error! Bookmark not defined.
- ۲-۸-۳- نحوه کار با نرم‌افزار موبایلی Tuner & Metronome..... Error! Bookmark not defined.
- ۹-۳- نحوه نشستن و به دست گرفتن گیتار..... ۲۶.....
- ۱۰-۳- شماره و نام انگشتان دست راست و چپ در گیتار..... Error! Bookmark not defined.
- ۱۱-۳- نه نکته‌ی مهم برای حالت انگشتان دست چپ در هنگام نوازندگی..... Error! Bookmark not defined.
- ۱۲-۳- نحوه گرفتن پیک با دست راست..... ۲۷.....
- ۱۳-۳- سه اصل مهم برای پیک‌نوازی صحیح در گیتار..... Error! Bookmark not defined.
- ۱۴-۳- پانزده نکته‌ی مهم و ضروری که تمامی هنرجویان برای یادگیری هر سازی می‌بایست رعایت کنند..... Error! Bookmark not defined.
- ۲۸..... **فصل چهارم: اتود نوازی در گیتار**.....
- ۱-۴- لزوم اتود نوازی در ابتدای مسیر نوازندگی..... ۲۸.....
- ۲-۴- پنج مزیت اصلی اتود نوازی برای نوازندگان..... Error! Bookmark not defined.
- ۳-۴- اهمیت تمرین با سرعت کم و دقت بالا..... Error! Bookmark not defined.
- ۴-۴- تمرینات اتود نوازی..... Error! Bookmark not defined.
- ۳۰..... **فصل پنجم: آموزش نحوه اجرای گام‌های مینور و ماژور (بخش اول)**.....
- ۱-۵- گام در موسیقی چیست؟..... ۳۰.....
- ۱-۱-۵- انواع گام در موسیقی غربی..... ۳۰.....
- ۲-۵- جادوی الگوهای سه‌گانه گیتار..... ۳۱.....
- ۱-۲-۵- اهمیت تسلط بر الگوها..... Error! Bookmark not defined.
- ۳-۵- معرفی الگوی شماره ۱ و گام‌هایی که در این الگو قابل اجرا هستند..... ۳۱.....
- ۱-۳-۵- اجرای گام لا مینور (Am) با الگوی شماره ۱..... ۳۲.....
- تشکیل گام‌های ماژور توسط الگوی شماره ۱..... ۳۳.....
- سرکلید گام لا مینور و دو ماژور..... Error! Bookmark not defined.
- نحوه انگشت گذاری برای اجرای الگوی شماره ۱..... Error! Bookmark not defined.
- مجموعه تمرینات در الگوی شماره ۱..... Error! Bookmark not defined.
- ۲-۳-۵- اجرای گام سی بمل مینور (Bbm) با جابه‌جایی الگوی شماره ۱..... Error! Bookmark not defined.
- سرکلید گام‌های سی بمل مینور و ر بمل ماژور..... Error! Bookmark not defined.
- ۳-۳-۵- اجرای گام سی مینور (Bm) با جابه‌جایی الگوی شماره ۱..... Error! Bookmark not defined.
- سرکلید گام سی مینور و ر ماژور..... Error! Bookmark not defined.
- ۴-۳-۵- اجرای گام سل مینور (Gm) با جابه‌جایی الگوی شماره ۱..... Error! Bookmark not defined.
- سرکلید گام سل مینور و سی بمل ماژور..... Error! Bookmark not defined.

Error! Bookmark not defined.	۵-۳-۵- اجرای گام سل دیز مینور (G#m) با جابه‌جایی الگوی شماره ۱
Error! Bookmark not defined.	سرکلید گام سل دیز مینور و سی ماژور
Error! Bookmark not defined.	۴-۵- اهمیت پرورش گوش موسیقایی در نوازندگی گیتار
Error! Bookmark not defined.	۵-۴-۱- چگونه گوش خود را تقویت کنیم؟
۳۴	فصل ششم: آهنگ‌هایی برای گیتار (بخش اول)
۳۵	آهنگ شماره ۱: تولدت مبارک
۳۵	آهنگ شماره ۲: بارون بارونه
۳۶	آهنگ شماره ۳: تو این زمونه
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۴: بارسلونا
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۵: یار دبستانی
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۶: مرغ سحر
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۷: سوغاتی
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۸: بازی - والایار
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۹: Faded- Alan walker
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۱۰: دستای تو
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۱۱: ساری گلین
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۱۲: جان مریم
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۱۳: بگذر ز من
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۱۴: پرتقال من
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۱۵: خواب‌های طلایی
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۱۶: سلطان قلب‌ها
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۱۷: ملامدجان
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۱۸: غوغای ستارگان
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۱۹: Darling
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۲۰: Bella Ciao
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۲۱: Belalim- Mahsun
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۲۲: این آخرین باره
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۲۳: I am in love
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۲۴: دزدان دریایی کارائیب
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۲۵: الهه ناز
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۲۶: ای ایران
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۲۷: دی بلال

آهنگ شماره ۲۸: رشید خان.....	Error! Bookmark not defined.
آهنگ شماره ۲۹: شکار آهو.....	Error! Bookmark not defined.
آهنگ شماره ۳۰: هاوانا گیلا.....	Error! Bookmark not defined.
آهنگ شماره ۳۱: گل گلدون.....	Error! Bookmark not defined.
آهنگ شماره ۳۲: تقدیر.....	Error! Bookmark not defined.
آهنگ شماره ۳۳: رگ خواب.....	Error! Bookmark not defined.
فصل هفتم: آموزش نحوه اجرای گام‌های مینور و ماژور (بخش دوم).....	۳۷
۱-۷- معرفی الگوی شماره ۲ و گام‌هایی که در این الگو قابل اجرا هستند.....	۳۸
۱-۱-۷- اجرای گام می مینور (Em) با الگوی شماره ۲.....	۳۸
سرکلید گام می مینور و سل ماژور.....	۳۹
نحوه انگشت گذاری برای اجرای الگوی شماره ۲.....	Error! Bookmark not defined.
۱-۲-۷- اجرای گام فا مینور (Fm) با جابه‌جایی الگوی شماره ۲.....	Error! Bookmark not defined.
سرکلید گام فا مینور و لا بمل ماژور.....	Error! Bookmark not defined.
۱-۳-۷- اجرای گام فا دیز مینور (F#m) با جابه‌جایی الگوی شماره ۲.....	Error! Bookmark not defined.
سرکلید گام فا دیز مینور و لا ماژور.....	Error! Bookmark not defined.
۲-۷- معرفی الگوی شماره ۳ و گام‌هایی که در این الگو قابل اجرا هستند.....	Error! Bookmark not defined.
۱-۲-۷- اجرای گام ر مینور (Dm) با الگوی شماره ۳.....	Error! Bookmark not defined.
سرکلید گام ر مینور و فا ماژور.....	Error! Bookmark not defined.
نحوه انگشت گذاری برای اجرای الگوی شماره ۳.....	Error! Bookmark not defined.
۲-۲-۷- اجرای گام ر دیز مینور (D#m) با الگوی شماره ۳.....	Error! Bookmark not defined.
سرکلید گام ر دیز مینور و دو دیز ماژور.....	Error! Bookmark not defined.
۳-۲-۷- اجرای گام دو مینور (Cm) با الگوی شماره ۳.....	Error! Bookmark not defined.
سرکلید گام‌های دو مینور و می بمل ماژور.....	Error! Bookmark not defined.
۴-۲-۷- اجرای گام دو دیز مینور (C#m) با الگوی شماره ۳.....	Error! Bookmark not defined.
سرکلید گام‌های دو دیز مینور و می ماژور.....	Error! Bookmark not defined.
۳-۷- خلاصه گام‌های موسیقایی و نحوه اجرای آن‌ها.....	۴۰
فصل هشتم: آموزش تکنیک‌های دست چپ در نوازندگی گیتار.....	۴۲
۱-۸- آموزش تکنیک لگاتو.....	۴۳
۱-۱-۸- چکشی یا هم‌ر-آن.....	۴۳
۲-۱-۸- کندن یا پول-آف.....	۴۳
۳-۱-۸- تکنیک اسلاید.....	Error! Bookmark not defined.
۲-۸- آموزش تکنیک اِکو.....	Error! Bookmark not defined.

Error! Bookmark not defined.	۳-۸ آموزش تکنیک گلیساندو
Error! Bookmark not defined.	۴-۸ آموزش تکنیک گزیش یا موردنت
Error! Bookmark not defined.	۵-۸ آموزش تکنیک دُرَاب
Error! Bookmark not defined.	مقایسه تکنیک‌های اسلاید، گزیش و دُرَاب، در یک آهنگ
Error! Bookmark not defined.	۶-۸ آموزش تکنیک ترمولو یا ریز
Error! Bookmark not defined.	۱-۶-۸ آموزش تکنیک تک‌ریز
Error! Bookmark not defined.	۷-۸ آموزش تکنیک تریل
Error! Bookmark not defined.	۸-۸ آموزش تکنیک تکیه یا تحریر
Error! Bookmark not defined.	۹-۸ آموزش تکنیک پُژواک (لگاتو تریل)
Error! Bookmark not defined.	۱۰-۸ آموزش نت‌های زینت
Error! Bookmark not defined.	۱-۱۰-۸ آپچیاکاتورا یا پیشای کوتاه
Error! Bookmark not defined.	۲-۱۰-۸ آپوجیاتورا یا پیشا
Error! Bookmark not defined.	۱۱-۸ آموزش تکنیک استکاتو
Error! Bookmark not defined.	۱۲-۸ آموزش تکنیک ویراتو
Error! Bookmark not defined.	۱۳-۸ آموزش تکنیک بند
Error! Bookmark not defined.	۱۴-۸ آموزش تکنیک قُلاب یا گروپتو
۴۴	فصل نهم: آهنگ‌هایی برای گیتار (بخش دوم)
۴۵	آهنگ شماره ۱: Amorimo-Gypsykings
۴۵	آهنگ شماره ۲: Crazy Frog
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۳: I immediately duman
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۴: Lambada
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۵: Mamikon
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۶: Pat & Mat
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۷: یکاری کن که میتونی
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۸: روز سرد
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۹: جنون
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۱۰: باور
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۱۱: ستاره
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۱۲: عشق ممنوع
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۱۳: نشکن دلمو
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۱۴: رشید خان
Error! Bookmark not defined.	آهنگ شماره ۱۵: چرا نمی‌رقصی

مقدمه

پیش از این، در کتاب «آموزش آکورد و ریتم در گیتار پاپ»، به طور جامع به مبانی آکورد و ریتم‌نوازی پرداختیم و اکنون، با افتخار کتابی را به شما تقدیم می‌کنیم که به طور تخصصی و جامع، تمام جوانب ملودی‌نوازی با پیک را پوشش می‌دهد؛ بنابراین، اگر رؤیای نواختن ملودی‌های دلنشین و جذاب را در سر می‌پرورانید و می‌خواهید با تسلط کامل بر تکنیک‌های پیک‌نوازی، قطعات پاپ مورد علاقه‌تان را به زیبایی هر چه تمام‌تر اجرا کنید، کتاب "آموزش جامع ملودی‌نوازی در گیتار پاپ" گنجینه‌ای جامع و بی‌نظیر برای شماست. فرقی نمی‌کند که شما یک فرد مبتدی مشتاق باشید که به‌تازگی علاقه‌مند به یادگیری گیتار شده یا یک نوازنده حرفه‌ای که به دنبال ارتقا مهارت‌هایش به سطوح بالاتر است؛ مطالب این کتاب با رویکردی کاملاً جامع و دقیق، تمام جوانب ملودی‌نوازی با پیک را از پایه تا پیشرفته به شما آموزش می‌دهد.

در سه فصل اول این کتاب، هرآنچه از تئوری موسیقی برای ملودی‌نوازی و شناخت گیتار، نیاز دارید، به طور کامل و کاربردی و به دور از توضیحات اضافی، آموزش داده شده است. در فصل چهارم کتاب، مجموعه‌ای از اتودهای متنوع و هدفمند برای تقویت انگشتان دست شما در نظر گرفته شده است. این اتودها، نقش حیاتی در آماده‌سازی شما برای اجرای روان و دقیق آهنگ‌های مختلف دارند و به شما کمک می‌کنند تا کنترل و چابکی لازم را در دستانتان به دست آورید. متأسفانه، در بسیاری از منابع آموزشی، از اهمیت این بخش مهم غافل شده‌اند؛ بنابراین، این فصل به شما اطمینان می‌دهد که با آمادگی کامل، وارد مراحل بعدی آموزش خواهید شد.

در فصل پنجم، به سراغ قلب تپنده ملودی‌نوازی، یعنی گام‌های موسیقایی می‌رویم و با رویکردی کاملاً نوآورانه و منحصربه‌فرد، نحوه اجرای گام‌های مینور و ماژور را به شما آموزش می‌دهیم. این فصل، نه تنها بنیان نوازندگی گیتار شما را محکم می‌کند، بلکه کلید اصلی برای اجرای روان و دقیق هر آهنگی است. پس از تسلط بر اصول پایه و بنیادی، در فصل ششم، مجموعه‌ای بی‌نظیر از نت‌های آهنگ‌های معروف (از آسان تا متوسط)، در اختیارتان قرار می‌گیرد تا آنچه را آموخته‌اید، در عمل پیاده کرده و پیشرفت خود را به‌وضوح مشاهده کنید. در فصل هفتم، ادامه مباحث گام را بررسی کرده و اجرای تمامی گام‌های مینور و ماژور را بر روی گیتار یاد می‌گیریم. در فصل هشتم، تمام تکنیک‌های دست چپ که برای تبدیل شدن به یک نوازنده حرفه‌ای گیتار ضروری هستند، به طور کامل و همراه با مثال‌های عملی، آموزش داده می‌شوند. این بخش، توانایی‌های شما را به اوج خود رسانده و شما را در مسیر تبدیل شدن به یک نوازنده حرفه‌ای و مسلط یاری خواهد کرد. در فصل آخر نیز، مجموعه‌ای از قطعات معروف (سطح پیشرفته) را در اختیارتان قرار دادیم تا مهارت‌های تکنیکی که در فصل قبل یاد گرفتید را بر روی آهنگ‌های مختلف اجرا کرده و از آن لذت ببرید.

لازم به ذکر است که محتوای این کتاب، حاصل سال‌ها مطالعه، نوازندگی و تجربه عملی نویسنده و همچنین بررسی نقاط قوت و ضعف کتب آموزشی مختلف، بوده است. کتاب حاضر، نکات و آموزش‌های ارزشمندی را ارائه داده که به‌جرت می‌توان گفت بسیاری از آن‌ها در منابع آموزشی دیگر یافت نمی‌شود؛ بنابراین، هنرآموز در صورت مطالعه دقیق و انجام تمرینات مشخص شده در هر بخش، می‌تواند در فاصله‌ی بسیار کوتاهی، به پیشرفت چشمگیری دست پیدا کند.

فصل اول

تئوری موسیقی پایه

۱-۱- لزوم یادگیری تئوری موسیقی

دانش تئوری موسیقی، یکی از موارد ضروری برای پیشرفت یک نوازنده است و سرعت یادگیری موسیقی را برای او چندین برابر می‌کند؛ چراکه با فراگیری تئوری موسیقی، هنرجو آنچه را که در ساز خود به‌عنوان تکنیک به کار می‌برد، بهتر می‌شناسد. علاوه بر این، با فراگیری دانش تئوری، هنرجو می‌تواند به‌تنهایی، نقاط قوت و ضعف خود را شناسایی کند و تمرینات لازم را برای افزایش تسلط بر روی ساز انجام دهد. در اینجا ممکن است این سؤال مطرح شود که چگونه افرادی با تقلید، تکرار و بدون دانستن تئوری موسیقی نوازندگی می‌کنند؟ پاسخ این است که این افراد، هرگز نخواهند توانست در گروه‌های موسیقی شرکت کنند یا به مقام تدریس و آموزش برسند؛ همچنین آنها نمی‌توانند با دیگر نوازندگان همکاری و یا اثری حرفه‌ای خلق کنند؛ چراکه این افراد، زبان عمومی و بین‌المللی موسیقی را نمی‌دانند و شناختی از قواعد و دستورات آن ندارند. شایان ذکر است که دامنه مطالب تئوری موسیقی بسیار گسترده است و بررسی تمامی ابعاد آن در کتاب حاضر ممکن نیست. از این رو، در کتاب حاضر سعی شده است که مفاهیم اصلی و کاربردی تئوری موسیقی (بیشتر برای درک ملودی‌نوازی) مورد بررسی قرارگیرد تا ذهن هنرجو درگیر پیچیدگی‌های غیرضروری نشود.

۱-۲- لزوم نگارش موسیقی

انسان به کمک حافظه تا حدی می‌تواند موسیقی را به خاطر بسپارد؛ اما برای تجزیه و تحلیل و انتقال مفاهیم فنی نمی‌تواند به حافظه خویش اتکا کند. بدین منظور بحث نوشتن موسیقی مطرح می‌شود؛ یعنی علاوه بر شنیدن آهنگ، باید بتوان آن را بر روی کاغذ نوشت تا افراد دیگر بتوانند از آن استفاده کنند. اهمیت نوشتن موسیقی، به‌ویژه در امر آموزش، اجرای گروهی، آهنگ‌سازی و تجزیه و تحلیل آهنگ کاربرد دارد. پس عامه مردم که فقط شنونده صرف موسیقی هستند، نیازی به خواندن و نوشتن موسیقی ندارند.

۱-۳- نت چیست؟

تجربه نشان داده است که بیشتر موسیقی‌های رایج، فقط از هفت صدای مختلف تشکیل شده و با تکرارهای گوناگون همین هفت صدا، انواع موسیقی به وجود آمده است. به هریک از این صداهای هفت‌گانه، "نت" می‌گویند. با این نگاه، هیچ موسیقی‌ای بیش از هفت نت را دربر نمی‌گیرد، اما موسیقی‌هایی داریم که از شش یا پنج نت تشکیل شده‌اند.

نوشتن موسیقی، همانند زبان‌های رایج بشری، به الفبای مخصوصی نیاز دارد؛ برای مثال، در نگارش زبان فارسی، از ۳۲ حرف و در زبان انگلیسی از ۲۶ حرف لاتین استفاده می‌شود. به همین ترتیب، می‌توان در نوشتن موسیقی از حروف و نمادهای مخصوصی کمک گرفت. البته تعداد حروف به کاررفته در زبان موسیقایی فقط هفت مورد است که به شکل‌های متفاوتی مورد استفاده قرار می‌گیرند. همانند حروف زبان فارسی که هریک اسمی خاص دارند، الفبای موسیقی نیز هرکدام اسم جداگانه‌ای دارند و به همین عنوان شناخته می‌شوند. اسامی نت‌های هفت‌گانه در شکل ۱-۱ مشخص شده است که هرکدام از این نت‌ها معرف فرکانس معینی است. درواقع برای جلوگیری از به‌کاربردن و نوشتن فرکانس و کار با آنها، به هر فرکانس، اسمی تعلق می‌گیرد که معرف آن فرکانس است.

شکل ۱-۱. نام نت‌های موسیقایی.

B4		B3		B2	
A#4	493.88Hz	A#3	246.94Hz	A#2	123.47Hz
A4	466.16Hz	A3	233.08Hz	A2	116.54Hz
G#4	440.00Hz	G#3	220.00Hz	G#2	110.00Hz
G4	415.30Hz	G3	207.65Hz	G2	103.83Hz
F#4	392.00Hz	F#3	196.00Hz	F#2	98.00Hz
F4	369.99Hz	F3	185.00Hz	F2	92.50Hz
E4		E3		E2	
D#4	349.23Hz	D#3	174.61Hz	D#2	87.31Hz
D4	329.63Hz	D3	164.81Hz	D2	82.41Hz
C#4	311.13Hz	C#3	155.56Hz	C#2	77.78Hz
C4	293.66Hz	C3	146.83Hz	C2	73.42Hz
C4		C3		C2	
261.63Hz		138.59Hz		69.30Hz	
		130.81Hz		65.41Hz	

شکل ۱-۲. فرکانس نت‌های مختلف.

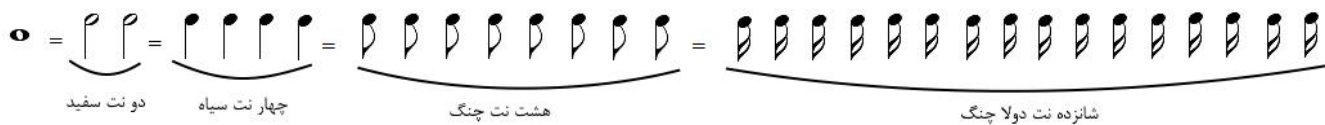
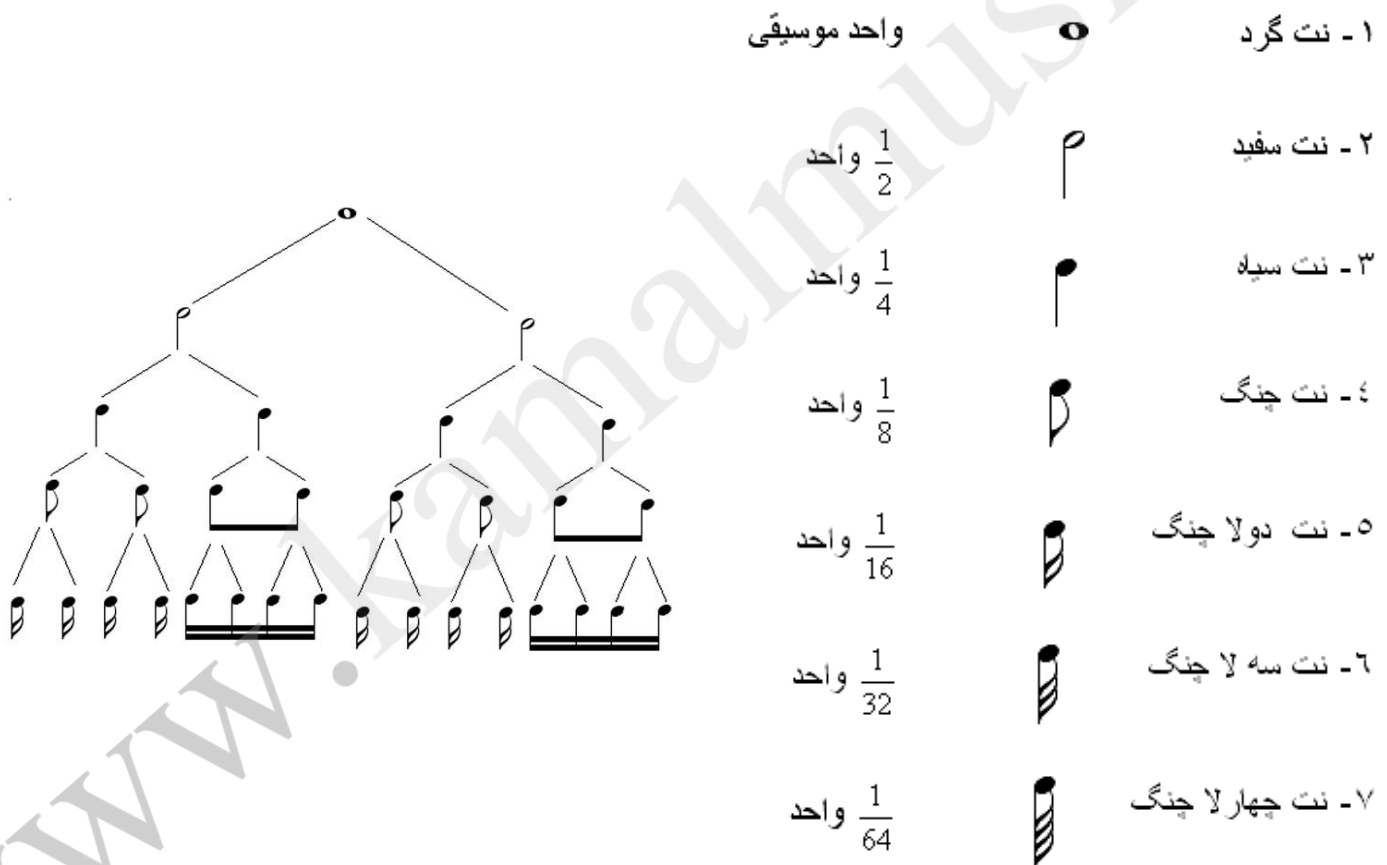
به شکل ۱-۲ توجه کنید، هر نت فرکانس مخصوصی دارد و برای هر فرکانس، نامی مشخص شده است که به آن نت می‌گویند؛ برای مثال:

- ✓ فرکانس نت E2 (نت می در اکتاو دوم) ۸۲.۴۱ هرتز است.
- ✓ فرکانس نت A2 (نت لا در اکتاو دوم) ۱۱۰ هرتز است.
- ✓ فرکانس نت D3 (نت ری در اکتاو سوم) ۱۴۶.۸۳ هرتز است.
- ✓ فرکانس نت G3 (نت سل در اکتاو سوم) ۱۹۶ هرتز است.
- ✓ فرکانس نت B3 (نت سی در اکتاو سوم) ۲۴۶.۹۴ هرتز است.
- ✓ فرکانس نت E4 (نت می در اکتاو چهارم) ۳۲۹.۶۳ هرتز است.

نکته: در شکل ۱-۲ صفحه قبل، فرکانس نت‌ها در اکتاوهای مختلف نشان داده شده است (مفهوم اکتاو، در صفحه بعد توضیح داده می‌شود).

۴-۱- دیرند (کشش) در موسیقی

دیرند یا کشش، یعنی مقدار زمانی که هر صوت موسیقایی (هر نت) ادامه می‌یابد. یک قطعه موسیقی از نت‌هایی تشکیل شده است که ارزش‌های متفاوت زمانی دارند و این ارزش‌های زمانی را "کشش هر صوت" می‌نامند. پس می‌بایست یک معیار مشخص برای تعیین کشش هر نت وجود داشته باشد تا از طریق آن بتوان مقدار کشش هر نت را تعیین کرد. شکل ۱-۳، معیار اهالی موسیقی را برای کشش هر نت مشخص می‌کند.

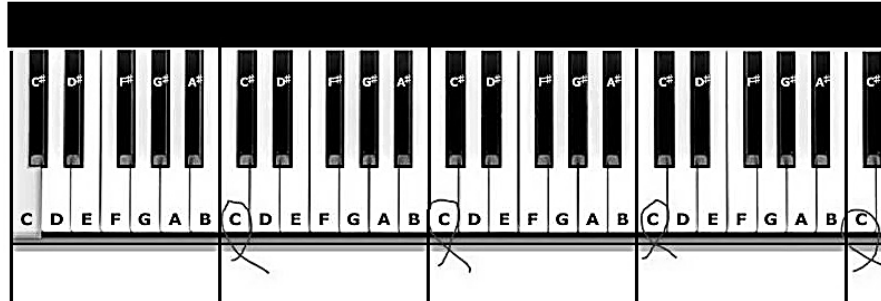

شکل ۱-۳. زمان‌بندی نت‌های موسیقی.

سؤال: اگر ارزش زمانی نت گرد برابر چهار ثانیه باشد، آنگاه ارزش زمانی نت‌های سفید، سیاه، چنگ و دولاچنگ چقدر خواهد بود؟

۱-۵- اکتاو چیست؟

به کلیدهای پیانوی شکل ۱-۴ دقت کنید. کلیدهای سفید پیانو نشان‌دهنده نت‌های اصلی موسیقی هستند. همانطور که در قسمت قبل ذکر شد، در دنیای موسیقی، هفت نت وجود دارد؛ پس این تعداد کلید سفید چه نت‌هایی را نشان می‌دهد؟

شکل ۱-۴: نمایش کلیدهای یک پیانو.

همان‌طور که در شکل ۱-۴ مشخص است، هفت نت موسیقی پشت سرهم قرار گرفته‌اند تا دوباره به نت اول (نت C) بازگردند. در واقع یک دوره تناوب در این ساز مشاهده می‌شود که به این دوره تناوب در موسیقی، اکتاو گفته می‌شود. بنابر این در شکل ۱-۴، چهار اکتاو وجود دارد.

نکته: گیتار کلاسیک استاندارد، معمولاً حدود ۳.۵ تا ۴ اکتاو وسعت صوتی دارد. در فصل‌های بعد، با ساختار و نت‌های گیتار آشنا می‌شویم.

سؤال: نت C (دو) در ستون دوم (اکتاو^۲ دوم) چه تفاوتی با نت C در اکتاو سوم یا چهارم دارد؟

پاسخ: به شکل ۱-۵، توجه کنید. فرکانس نت C3 (نت دو در اکتاو سوم) برابر است با 130.81 Hz؛ یعنی دقیقاً دو برابر فرکانس نت C2 (نت دو در اکتاو دوم) که 65.41 Hz است. به همین ترتیب، فرکانس نت C4 (261.63 Hz)، دو برابر فرکانس نت C3 (130.81) است. **نکته:** این قاعده دو برابر بودن فرکانس یک نت در اکتاوهای مختلف، برای تمامی نت‌ها صادق است. به‌عنوان مثال، فرکانس نت لا در اکتاو پنجم، دو برابر فرکانس نت لا در اکتاو چهارم است.

B4		B3		B2	
A#4	493.88Hz	A#3	246.94Hz	A#2	123.47Hz
A4	466.16Hz	A3	233.08Hz	A2	116.54Hz
G#4	440.00Hz	G#3	220.00Hz	G#2	110.00Hz
G4	415.30Hz	G3	207.65Hz	G2	103.83Hz
F#4	392.00Hz	F#3	196.00Hz	F#2	98.00Hz
F4	369.99Hz	F3	185.00Hz	F2	92.50Hz
	349.23Hz		174.61Hz		87.31Hz
	E4		E3		E2
D#4	329.63Hz	D#3	164.81Hz	D#2	82.41Hz
D4	311.13Hz	D3	155.56Hz	D2	77.78Hz
C#4	293.66Hz	C#3	146.83Hz	C#2	73.42Hz
C4	277.18Hz	C3	138.59Hz	C2	69.30Hz
	261.63Hz		130.81Hz		65.41Hz

شکل ۱-۵: فرکانس‌های مختلف نت C.

شکل ۱-۱۱: نت‌های نقطه‌دار.

۹-۱- آموزش تبلچر^۱

تبلچر که به اختصار "TAB" نیز نامیده می‌شود، یک سیستم نت‌نویسی ساده‌شده برای گیتار است که به نوازندگان اجازه می‌دهد بدون نیاز به دانش عمیق از نت‌خوانی سنتی، قطعات موسیقی را بنوازند. این روش به‌ویژه برای مبتدیان گیتار بسیار مفید و محبوب است، زیرا به طور مستقیم به آن‌ها نشان می‌دهد که انگشتان خود را در کجای دسته گیتار قرار دهند.

ساختار کلی تبلچر

تبلچر گیتار معمولاً از شش خط افقی تشکیل شده است که هر خط نشان‌دهنده یکی از سیم‌های گیتار است (شکل ۱-۱۲). ترتیب این خطوط به صورت زیر است (از بالا به پایین):

خط بالایی: سیم ۱ (E)

خط دوم از بالا: سیم ۲ (B)

خط سوم از بالا: سیم ۳ (G)

خط چهارم از بالا: سیم ۴ (D)

خط پنجم از بالا: سیم ۵ (A)

خط پایینی: سیم ۶ (E)

شکل ۱-۱۲. نت استاندارد همراه با تبلچر.

نحوه خواندن تبلچر

به نت و تبلچر شکل ۱-۱۳ دقت کنید. تمام اطلاعات موردنیاز شما در این تصویر مشخص شده است.

شکل ۱-۱۳. نحوه خواندن تبلچر.

- ✓ تبلچرها همیشه از چپ به راست خوانده می‌شوند، دقیقاً مانند خواندن نت.
- ✓ اعداد روی خطوط، نشان‌دهنده شماره فرت هستند که باید انگشت خود را روی آن فرت قرار دهید (اینکه کدام انگشت را باید روی فرت موردنظر بگذارید، در تبلچر نویسی مشخص نمی‌شود، بلکه باید به قسمت نت نویسی توجه کنید).

مزایای تبلچر

- ✓ آسان برای یادگیری: نیاز به دانش نتخوانی سنتی ندارد.
- ✓ بصری و مستقیم: به سرعت نشان می‌دهد که انگشتان را کجا قرار دهید.

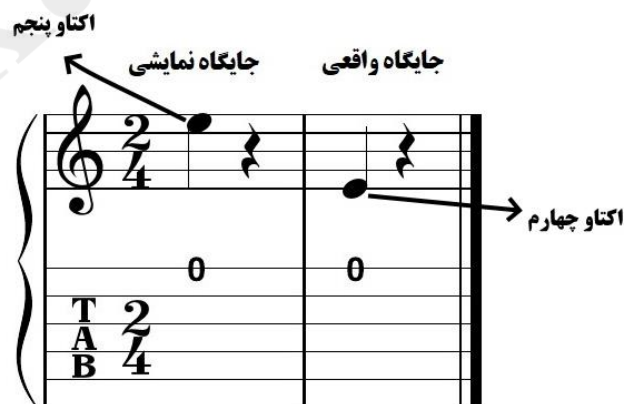
محدودیت‌های تبلچر

- تبلچر به تنهایی اطلاعات دقیقی در مورد ریتم، کشش نت‌ها و شدت (دینامیک) ارائه نمی‌دهد. برای درک کامل این جنبه‌ها، اغلب نیاز به گوش دادن به قطعه اصلی یا ترکیب تبلچر با نت‌نویسی سنتی است.
- استفاده صرف از تبلچر ممکن است مانع از درک عمیق‌تر تئوری موسیقی و هارمونی شود.

۱۰-۱- تفاوت نت‌نویسی و صدای واقعی گیتار

در نت‌نویسی استاندارد گیتار، نت‌هایی که روی خطوط حامل می‌بینید، در واقع یک اکتاو بالاتر از صدای واقعی گیتار هستند. به بیان دیگر، صدایی که از گیتار می‌شنوید، یک اکتاو بم‌تر از آن چیزی است که روی برگه نت نوشته شده است. حال می‌خواهیم بدانیم که دلیل این تفاوت چیست؟ گیتار، به‌ویژه در سیم‌های بم خود، دارای گستره صوتی وسیعی است. اگر نت‌ها دقیقاً با زیربومی واقعی خود نوشته می‌شدند، نت‌های بم گیتار به‌شدت پایین‌تر از محدوده کلید سل قرار می‌گرفتند و نیاز به تعداد بسیار زیادی خطوط اضافه در زیر آن بود. همچنین، استفاده گسترده از این خطوط یا تغییر مداوم به کلید فا، خواندن نت‌ها را بسیار دشوار و شلوغ می‌کرد. برای حل این مشکلات، تصمیم گرفته شد که نت‌های گیتار یک اکتاو بالاتر از صدای واقعی‌شان در کلید سل نوشته شوند. این کار باعث می‌شود که بیشتر نت‌ها در محدوده کلید سل قرار گرفته و نت‌خوانی به‌مراتب آسان‌تر شود.

مثال: به شکل ۱-۱۴ نگاه کنید. جایگاه واقعی "نت می" سیم ۱ گیتار، در اکتاو چهارم است (جایگاه واقعی). اما در نت‌نویسی برای گیتار، همین نت در اکتاو پنجم نوشته می‌شود (جایگاه نمایشی).

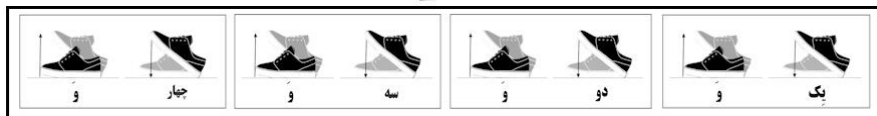
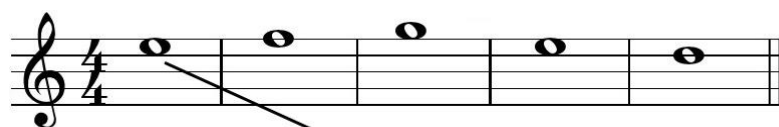

شکل ۱-۱۴. جایگاه نمایشی و جایگاه واقعی نت‌ها در نت‌نویسی گیتار.

۱۴-۱- تمرین نت‌خوانی

هنرجویانی که قصد دارند به‌صورت اصولی و حرفه‌ای گیتار بنوازند، باید قبل از اینکه سراغ نت‌های روی ساز بروند، با مفاهیم ریتم و کشش نت‌ها آشنا شوند. تمرین‌هایی که در ادامه آمده است، پایه‌ی اصلی درک موسیقی و نوازندگی صحیح هستند.

تمرین ۱: نت‌های گرد تشکیل دهنده میزان‌های زیر را همراه با ضرب پا بخوانید. این تمرینات، شما را با نحوه اجرای نت‌های مختلف (از نظر کشش) آشنا می‌کند. هر نت گرد را در مدت زمان چهار ضرب کامل پا می‌بایست به‌صورت ممتد بخوانید (به عنوان مثال، نت "می" میزان اول را به صورت ممتد و تا ۴ ضرب پا بخوانید).

مجموعاً چهار ضرب

تمرین ۲: نت‌های سفید تشکیل دهنده میزان‌های زیر را همراه با ضرب پا بخوانید (هر نت سفید را در مدت زمان دو ضرب کامل پا می‌بایست به صورت ممتد بخوانید).

Track 2

مجموعاً دو ضرب

تمرین ۳: نت‌های سیاه تشکیل دهنده میزان‌های زیر را همراه با ضرب پا بخوانید (هر نت سیاه را در مدت زمان یک ضرب کامل پا می‌بایست به صورت ممتد بخوانید).

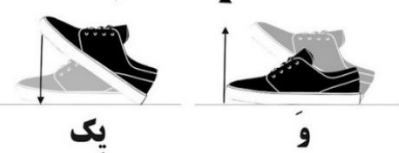
Track 3

یک ضرب سیاه

تمرین ۴: نت‌های چنگ تشکیل دهنده میزان‌های زیر را همراه با ضرب پا بخوانید (هر نت چنگ را در مدت زمان نیم ضرب پا می‌بایست بخوانید، یا به عبارتی دیگر، دو چنگ را در یک ضرب می‌بایست اجرا کرد).

Track 4

آشنایی با گیتار و لوازم جانبی آن

در این فصل، با انواع گیتار و لوازم جانبی و ضروری گیتار (سیم، پیک، زیرپایی، گلپیدور، استند و پایه نت) آشنا می‌شویم.

۲-۱- انواع گیتار

در دنیای موسیقی ۳ نوع گیتار وجود دارد که در ادامه معرفی می‌شوند:

۲-۱-۱- گیتار آکوستیک^۱

گیتار آکوستیک، دارای پنج نوع است که در اینجا به دو نوع آن اشاره می‌شود.

الف- گیتار کلاسیک

این نوع گیتار در رده‌بندی گیتارهای آکوستیک قرار می‌گیرد، زیرا برای شنیدن صدای آن از تقویت‌کننده خارجی استفاده نمی‌شود (البته استثنائاتی هم وجود دارد). در این نوع گیتار، به طور استاندارد، سه سیم نایلونی و سه سیم فلزی به کار رفته است و معمولاً در سبک پاپ و کلاسیک، از این مدل گیتار استفاده می‌شود. گیتارهای کلاسیک، به مراتب با قیمت پایین‌تری نسبت به سایر گیتارها از جمله آکوستیک و الکتریک در بازار یافت می‌شوند.

ب- گیتار آکوستیک سیم فلزی

در گیتار آکوستیک سیم فلزی، از سیم‌های استیل و دیگر آلیاژهای فلزی استفاده می‌کنند. این نوع گیتار، صدای بلند و رسایی دارد که آن را از گیتار کلاسیک متمایز می‌کند. گیتار آکوستیک، معمولاً در سبک‌های بلوز، جز، کانتری و راک کاربرد بیشتری دارد. در این مدل گیتار، سیم‌ها فاصله کمتری نسبت به هم دارند و ممکن است برای هنرآموزان مبتدی انتخاب مناسبی نباشد. علاوه بر آن، سیم‌های گیتار کلاسیک دارای تنش کمتری نسبت به سیم‌های آکوستیک هستند که به دست نوازنده نیز فشار کمتری می‌آورند. پس به این ترتیب، شاید بتوان گفت گیتارهای کلاسیک برای نوآموزان، انتخاب مناسب‌تری است.

۲-۱-۲- گیتار الکتریک^۱

یکی از دلایل پیدایش گیتار الکتریک (برقی) این بود که در هم‌نوازی‌ها، صدای گیتار آکوستیک در بین صداهای دیگر سازها، به‌وضوح شنیده نمی‌شد یا به‌اصطلاح گم بود؛ به همین دلیل، با استفاده از علم الکترونیک، صدای گیتار را به‌نوعی تقویت کردند. بدنه گیتار الکتریک از فلز، پلاستیک و یا هر جنس سخت دیگری است و به نسبت گیتار آکوستیک، باریک و بلندتر است. همچنین سیم‌های این ساز از جنس فلز است. گیتار الکتریک در سبک‌های متنوعی، مانند متال، بلوز، راک، جاز و پاپ استفاده می‌شود.

۲-۱-۳- گیتار باس^۲

گیتار باس از نظر شکل ظاهری و اجزای تشکیل‌دهنده، شباهت زیادی به گیتار الکتریک دارد؛ با این تفاوت که دسته گیتار باس از دسته گیتار الکتریک بلندتر است و با آن می‌توان نت‌های بم‌تری را اجرا کرد. این ساز در حالت استاندارد، دارای چهار سیم است. از گیتار باس تقریباً در همه سبک‌های موسیقی، از جمله پاپ، راک، کانتری، جاز، بلوز، متال و فیوژن استفاده می‌شود. شکل ۱-۲، انواع مختلف گیتار را نشان می‌دهد.

گیتار آکوستیک

گیتار کلاسیک

گیتار باس

گیتار الکتریک

شکل ۱-۲. انواع گیتار در موسیقی.

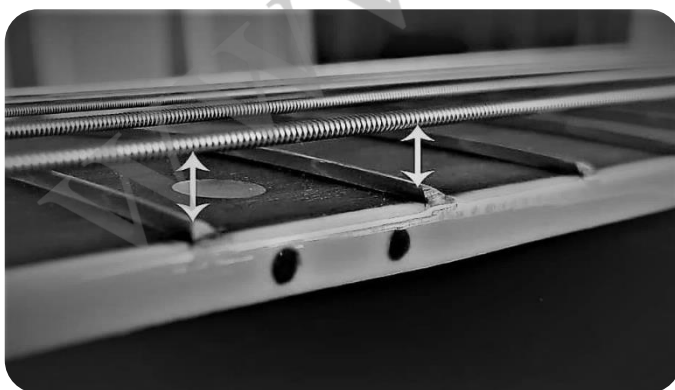
1. Electric guitar
2..Bass guitar

۲-۲- ساختار گیتار کلاسیک

شکل ۲-۲. اجزای مختلف گیتار کلاسیک.

۲-۳- اکشن گیتار

شکل ۲-۳. اکشن گیتار.

یکی از نکات بسیار مهم در هنگام خرید ساز که معمولاً هنرجویان توجهی به آن نمی‌کنند، اکشن ساز است. اکشن گیتار مطابق شکل ۲-۳ به معنای فاصله سیم‌های گیتار از صفحه انگشت گذاری است. اکشن گیتار را در حالت عادی در فرت دوازدهم سیم ۶ اندازه‌گیری می‌کنند که عددی استاندارد (۳ میلی‌متر) به دست می‌آید. تجربه اکثر نوازندگان نشان می‌دهد که هرچه اکشن گیتار پایین‌تر باشد، نوازندگی با گیتار ساده‌تر خواهد بود و در مقابل، اکشن بالاتر (بالاتر از ۳ میلی‌متر)، کار نوازنده را دشوارتر می‌کند. ممکن است فردی گیتار بسیار گران‌قیمت را در فروشگاه امتحان کند و حس کند که نوازندگی با آن (برخلاف انتظار)، آسان نیست.

این مسئله ممکن است با اکشن بالای آن ساز مرتبط باشد و با تنظیم مناسب آن، مشکل حل شود. در زمان تنظیم اکشن، سعی می‌شود که سیم‌ها تا جایی پایین آورده شود که همچنان در تمامی فرت‌ها صدایی شفاف ارائه کنند (این کار باید از سوی فردی متخصص و باتجربه انجام شود)؛ بنابراین، قبل از خرید ساز، می‌بایست از پایین بودن اکشن اطمینان حاصل کرد. توجه به این نکته، تأثیر بسیار زیادی روی پیشرفت هنرجو خواهد گذاشت.

۴-۲- انواع سیم گیتار

در سال‌های اخیر، شرکت‌های مختلفی اقدام به ساخت سیم گیتار کرده‌اند. یکی از ویژگی‌های مهم سیم‌هایی که در بازار وجود دارند و در هنگام خرید می‌بایست توجه زیادی به آن شود، میزان کشش (tesion) سیم است. این سیم‌ها شامل سیم‌هایی با کشش کم (Low Tension)، کشش متوسط (Tension Mdiom) و کشش زیاد (High Tension) هستند. میزان سختی یا همان کشش آنها را می‌توان از روی اطلاعات درج‌شده روی بسته‌بندی مطابق شکل ۴-۲، مشاهده کرد. یکی از بهترین انواع سیم گیتار کلاسیک برای مبتدیان، سیم‌هایی است که کشش متوسط یا کمی دارند. این سیم‌ها صدای شفافی تولید می‌کنند و انگشتان دست را آزار نخواهند داد. همچنین به‌دلیل وجود سیم‌های غیراصل در بازار، خرید سیم می‌بایست از مراکز معتبر انجام شود.

راهنمای خرید بهترین سیم برای گیتار: www.kamalmusic.ir/shop/guitarstrings

شکل ۴-۲. انواع سیم گیتار.

۵-۲- پیک^۱ و انواع آن

در برخی از سازهای زهی، مانند تار و عود، نوازنده برای نواختن ساز، از وسیله کوچکی به نام مضراب استفاده می‌کند. در ساز گیتار نیز نوازنده‌ها معمولاً برای ملودی نوازی از مضرابی استفاده می‌کنند که به آن "پیک" می‌گویند (شکل ۵-۲). پیک‌ها در سایزها و شکل‌های مختلف عرضه می‌شوند. پیک‌های با ضخامت کم (زیر ۰.۶ میلی‌متر) در گرفتن آکورد و ریتم نوازی به نوازنده کمک خواهند کرد. این پیک‌ها مقاومت کمتری در برابر سیم نشان می‌دهند و به‌آسانی از روی سیم‌ها عبور می‌کنند. پیک‌های ضخیم معمولاً برای اجرای نت‌های تکی (ملودی نوازی) کاربرد دارند و صدایی که از طریق نواختن با پیک ایجاد می‌شود پرچم‌تر و شفاف‌تر از زمانی است که نوازنده ساز را با انگشتان خود می‌نوازد.

شکل ۵-۲: انواع مختلف پیک برای گیتار.

1. pick

مباحث تئوری موسیقی در گیتار

۳-۱- شماره و نام سیم‌های گیتار

سیم‌های گیتار، به ترتیب از زیر به بم، مطابق شکل ۳-۱، نام‌گذاری می‌شوند:

سیم ۱: E (می): این سیم، زیرترین صدا را در این ساز، به صورت دست‌باز^۱ تولید می‌کند.

سیم ۲: B (سی)

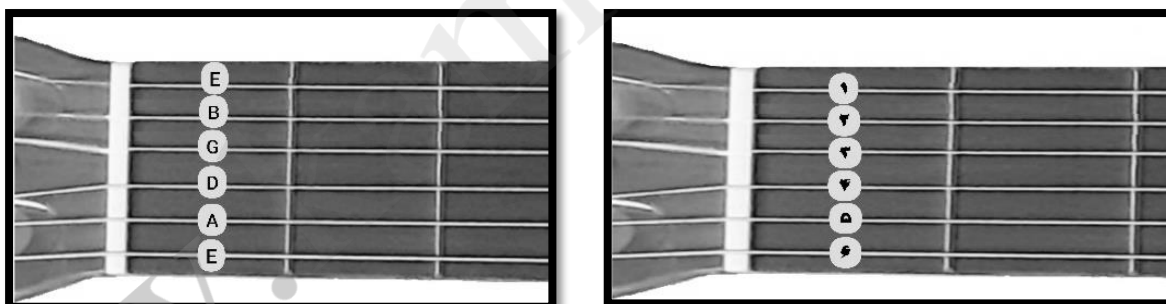
سیم ۳: G (سل)

سیم ۴: D (ر)

سیم ۵: A (لا)

سیم ۶: E (می): این سیم، بم‌ترین صدا را در این ساز، به صورت دست‌باز تولید می‌کند.

بنابراین، سیم‌های گیتار در حالت دست‌باز که به معنای نواختن سیم‌ها بدون انگشت‌گذاری بر روی فرت است، نت‌های فوق را تولید می‌کنند.

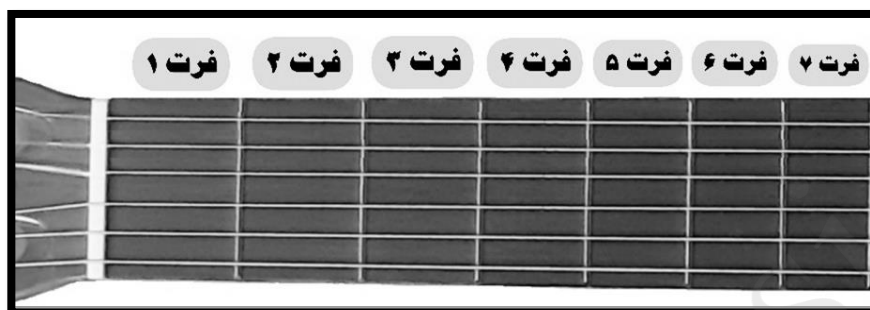

شکل ۳-۱. شماره و نام سیم‌های گیتار.

۱. یعنی دست چپ بر روی هیچ سیمی قرار نگیرد.

۲-۳- فرت‌های گیتار

فرت بورد یا فینگر بورد، محل انگشت‌گذاری نوازنده، برای ایجاد نت‌های مختلف است. فرت‌های گیتار مطابق شکل ۲-۳، میله‌های فلزی هستند که روی صفحه فرت بورد (دسته ساز) قرار دارند و فینگر بورد را به فواصلی به نام نیم‌پرده تقسیم می‌کنند. همچنین، هر دو نیم‌پرده یا دو فرت، یک پرده را تشکیل می‌دهد؛ بنابراین، وقتی انگشتتان را یک فرت جلوتر می‌برید، نت به اندازه نیم‌پرده بالا می‌رود (فرکانس نت، افزایش پیدا می‌کند).

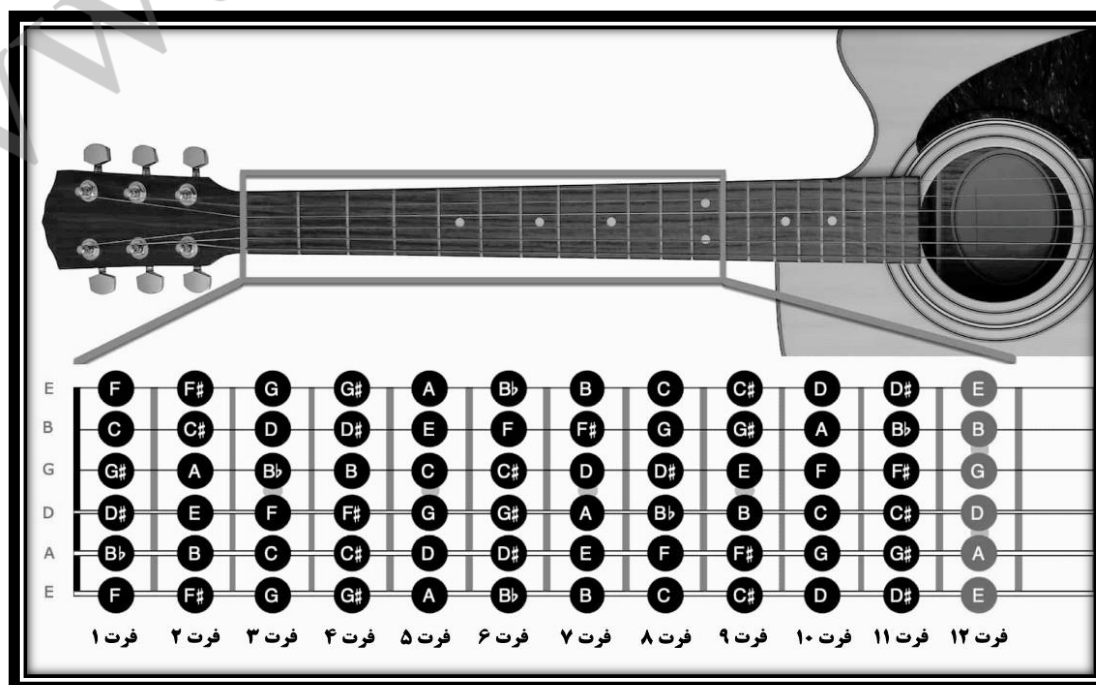
شکل ۲-۳. فرت‌های مختلف گیتار.

۳-۳- نت‌های روی دسته گیتار

دسته گیتار، در نگاه اول، ممکن است شبیه به یک پازل پیچیده از فرت‌ها و سیم‌ها به نظر برسد (شکل ۳-۳). اما در واقع، یک نقشه منطقی و بسیار کاربردی از نت‌هاست که با درک آن، می‌توانید به راحتی هر ملودی یا آکوردی را پیدا کنید. در قسمت قبل، نت‌های سیم‌های آزاد (سیم‌هایی که بدون فشار دادن هیچ فرتی نواخته می‌شوند) را فراگرفتید. حال برای یافتن سایر نت‌ها بر روی هر سیم، لازم است الفبای موسیقی (دو (C)، ر (D)، می (E)، فا (F)، سل (G)، لا (A)، سی (B)) را به خاطر داشته باشید و از فواصل میان آنها آگاه باشید. بدین ترتیب که بین برخی نت‌ها نیم‌پرده (معادل یک فرت) و بین برخی دیگر یک پرده کامل (معادل دو فرت) فاصله وجود دارد. با اتکا به این قاعده، قادر خواهید بود نت‌های روی هر سیم را شناسایی کنید.

✓ بین نت‌های (B و C) و (E و F): نیم‌پرده (۱ فرت)

✓ بین سایر نت‌ها (B و A)، (C و D)، (D و E)، (E و F)، (F و G)، (G و A): یک پرده کامل (۲ فرت)

شکل ۳-۳: نت‌های روی دسته گیتار.

به عنوان مثال: بر روی سیم E (سیم ششم)، نت‌ها به ترتیب زیر قرار می‌گیرند:

نت E فرت صفر (حالت آزاد) / نت F (فرت ۱) / نت G (فرت ۳) / نت A (فرت ۵) / نت B (فرت ۷) / نت C (فرت ۸)

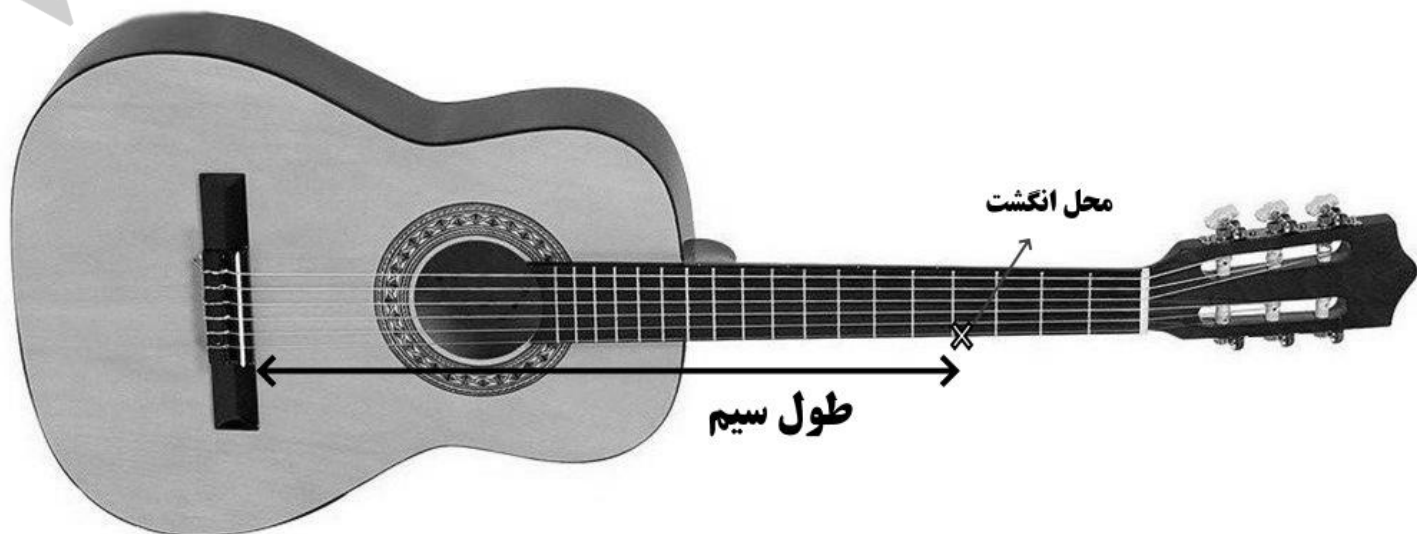
۳-۵- چگونگی ایجاد نت‌های مختلف در گیتار

در گیتار، صدا زمانی تولید می‌شود که سیم‌ها به لرزش در می‌آیند. زیر یا بم بودن هر نت (فرکانس نت)، به سرعت لرزش سیم بستگی دارد. هرچه سیم سریع‌تر بلرزد، نت زیرتر و هرچه آهسته‌تر بلرزد، نت بم‌تر خواهد بود.

عامل اصلی تعیین‌کننده سرعت لرزش سیم، طول بخشی از سیم است که اجازه دارد بلرزد. وقتی شما سیمی را بدون گرفتن آن با انگشت (سیم آزاد) می‌نوازید، تمام طول آن از شیطانک تا حرکت لرزیده و نت خاصی را تولید می‌کند (شکل ۳-۴). حال برای تولید نت‌های دیگر، کافی است که طول سیم را کاهش دهیم. اینجاست که نقش انگشت‌گذاری شما و فرت‌ها (میله‌های فلزی روی دسته گیتار) مشخص می‌شود. یعنی زمانی که انگشت خود را روی سیم و پشت یک فرت فشار می‌دهید، آن فرت به عنوان نقطه توقف جدیدی برای لرزش سیم عمل می‌کند و با انجام این کار، طول سیم در حال لرزش کوتاه‌تر می‌شود (شکل ۳-۵). با کوتاه‌تر شدن سیم، سرعت لرزش آن افزایش یافته و در نتیجه، نت جدید، تولید خواهد شد. بنابراین، هرچه انگشت خود را به سمت پایین دسته (نزدیک‌تر به حرکت) ببرید، سیم کوتاه‌تر شده و نت‌های زیرتری تولید خواهد شد.

شکل ۳-۴. طول سیم در حالت آزاد.

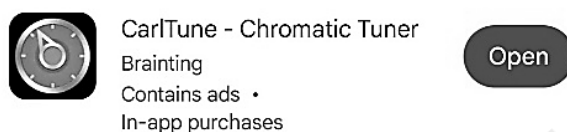
شکل ۳-۵. طول سیم در زمان گرفتن فرت.

بدین ترتیب، نوازنده با تغییر دادن طول سیم (با انگشت‌گذاری روی فرت‌های گیتار) نت‌های مختلف موسیقی را پدید می‌آورد. هر فرت، نت را به اندازه یک نیم‌پرده، بالا می‌برد و این مکانیزم ساده، امکان نواختن تمامی ملودی‌ها و آکوردها را روی گیتار فراهم می‌آورد.

شکل ۳-۷. تکرار نت G در سیم ۱ و ۲.

۳-۷- نحوه کوک کردن گیتار با تیونر موبایلی

کوک کردن گیتار، اولین کاری است که هنرجو قبل از هر تمرین باید انجام دهد. این کار با استفاده از دستگاهی به نام تیونر انجام می‌شود. در سال‌های اخیر و با رونق گرفتن تلفن‌های هوشمند، تیونرهای نرم‌افزاری زیادی به‌وجود آمده‌اند که همان کار تیونر سخت‌افزاری را انجام می‌دهند و با استفاده از آنها می‌توان هر سازی را کوک کرد. در این قسمت، نحوه کوک کردن گیتار با استفاده از اپلیکیشن موبایلی "carltune" آموزش داده می‌شود. آیکون این اپلیکیشن در شکل ۳-۸، نشان داده شده است.

شکل ۳-۸. نرم‌افزار carltune.

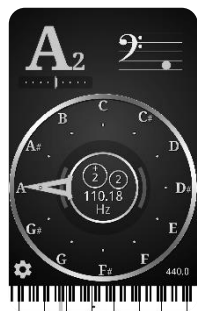
نکته: چرخاندن گوشی گیتار در جهت عقربه‌های ساعت، سیم را سفت‌تر (و در نتیجه، صدا را زیرتر) و چرخاندن آن در خلاف جهت عقربه‌های ساعت، سیم را شل‌تر (و در نتیجه، صدا را بم‌تر) خواهد کرد.
نکته: در ابتدا باید به آرامی و بادقت، گوشی را چرخاند تا از پاره شدن احتمالی سیم‌ها جلوگیری کرد.

نحوه کوک کردن سیم‌های گیتار با نرم‌افزار carltune در ۶ مرحله

کوک کردن سیم ۱: سیم را تا جایی بچرخانید که عقربه تیونر (مطابق شکل ۳-۹)، دقیقاً بر روی نت می (E₄) قرار گیرد.
 کوک کردن سیم ۲: سیم را تا جایی بچرخانید که عقربه تیونر (مطابق شکل ۳-۱۰) دقیقاً بر روی نت سی (B₃) قرار گیرد.
 کوک کردن سیم ۳: سیم را تا جایی بچرخانید که عقربه تیونر (مطابق شکل ۳-۱۱)، دقیقاً بر روی نت سل (G₃) قرار گیرد.
 کوک کردن سیم ۴: سیم را تا جایی بچرخانید که عقربه تیونر (مطابق شکل ۳-۱۲)، دقیقاً بر روی نت ر (D₃) قرار گیرد.
 کوک کردن سیم ۵: سیم را تا جایی بچرخانید که عقربه تیونر (مطابق شکل ۳-۱۳)، دقیقاً بر روی نت لا (A₂) قرار گیرد.
 کوک کردن سیم ۶: سیم را تا جایی بچرخانید که عقربه تیونر، مطابق (شکل ۳-۱۴)، دقیقاً بر روی نت می (E₂) قرار گیرد.

شکل ۳-۱۴. کوک سیم ۶

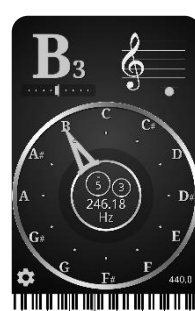
شکل ۳-۱۳. کوک سیم ۵

شکل ۳-۱۲. کوک سیم ۴

شکل ۳-۱۱. کوک سیم ۳

شکل ۳-۱۰. کوک سیم ۲

شکل ۳-۹. کوک سیم ۱

آیکون این نرم‌افزار، در شکل ۳-۱۷، مشخص شده است.

شکل ۳-۱۷. آیکون نرم‌افزار تیونر موبایلی.

برای تنظیم تعداد ضرب در میزان (میزان ۲ ضربی، ۳ ضربی یا ۴ ضربی) مطابق شکل ۳-۱۸، بر روی دکمه مشخص شده، ضربه زده و سپس با توجه به شکل ۳-۱۹، می‌توان تعداد ضرب در میزان را انتخاب کرد. همچنین تنظیم سرعت ریتم^۱، مطابق شکل ۳-۲۰، از قسمت بالای نرم‌افزار، انجام می‌شود.

شکل ۳-۲۰. تنظیم سرعت ریتم.

شکل ۳-۱۹. انتخاب ریتم قطعه.

شکل ۳-۱۸. انتخاب ریتم قطعه.

۳-۹- نحوه نشستن و به دست گرفتن گیتار

مطابق شکل ۳-۲۱، قسمت گودی پایین ساز را بر روی ران پای راست قرار دهید، به طوری که لبه پایین گیتار کاملاً بر روی ران پا مستقر شود. همچنین، قسمت انتهایی گیتار، کمی به پایین و دسته به طرف بالا متمایل باشد (توجه به این نکته، تسلط بر روی ساز را افزایش می‌دهد و از حرکت کردن و تکان خوردن ساز جلوگیری می‌کند).

نکته: پای راست حتماً می‌بایست بر روی زیرپایی قرار گیرد.

شکل ۳-۲۱. نحوه نشستن و گرفتن ساز.

¹ tempo

۱۲-۳- نحوه گرفتن پیک با دست راست

پیک^۱، مضرابی است که برای به صدا درآوردن سیم‌های گیتار استفاده می‌شود (جایگزینی است برای انگشت‌های دست راست). در این کتاب، ملودی‌نوازی توسط پیک، آموزش داده می‌شود.

مرحله اول

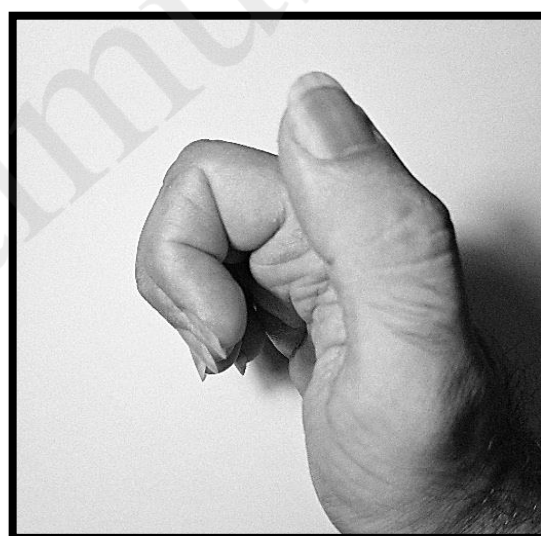
در ابتدا، انگشتان دست راست باید به صورت نیمه مشت درآیند (شکل ۳-۲۵).

مرحله دوم

در این مرحله، مطابق شکل ۳-۲۶، پیک در قسمت کناری انگشت اشاره قرار گرفته به طوری که انتهای پیک به خمیدگی انگشت برخورد می‌کند (این حرکت باعث قفل شدن پیک در دست شده و از تکان خوردن آن، جلوگیری خواهد کرد).

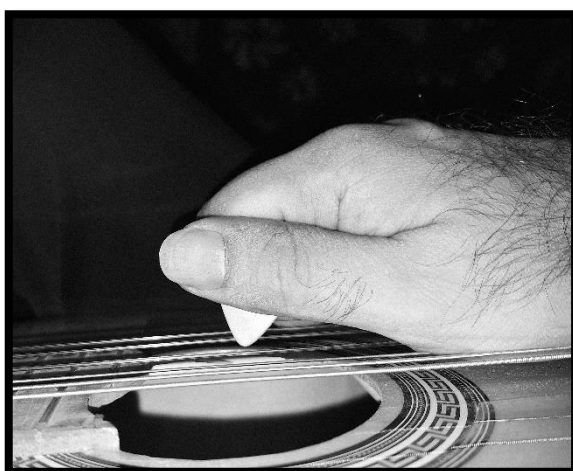
شکل ۳-۲۶. مرحله دوم گرفتن پیک.

شکل ۳-۲۵. مرحله اول گرفتن پیک.

مرحله سوم

در مرحله آخر، انگشت شست مطابق شکل ۳-۲۷، به صورت عمود، بر روی پیک قرار می‌گیرد.

شکل ۳-۲۷. مرحله سوم گرفتن پیک

^۱. pick

اتود نوازی در گیتار

۴-۱- لزوم اتود نوازی در ابتدای مسیر نوازندگی

اتود نوازی، فرایند تمرین و اجرای نت‌های پیچیده‌ترین قطعات موسیقی را با دقت و مهارت اجرا کند. اگر قطعات موسیقی را به مقصد تشبیه کنیم، اتودها نقشه‌ی راه و وسیله‌ی نقلیه‌ی هستند که شما را با آمادگی کامل و مهارت لازم به آن مقصد می‌رسانند؛ بنابراین، اتودها، به عنوان "تمرینات هدفمند" حکم باشگاه بدنسازی را برای دست‌های یک گیتاریست خواهند داشت.

تصور کنید قصد دارید یک زبان جدید را یاد بگیرید. آیا مستقیم به سراغ خواندن رمان‌های پیچیده می‌روید؟ یا ابتدا با تمرین الفبا، واژگان و قواعد دستوری پایه شروع می‌کنید؟ یادگیری گیتار نیز به همین منوال است. متأسفانه، بسیاری از کتاب‌ها و دوره‌های آموزشی، به جای تقویت عضلات و هوش انگشتان دست، مستقیماً سراغ "خواندن" و "اجرای" موسیقی می‌روند! نادیده گرفتن اتودها مانند آن است که یک ورزشکار حرفه‌ای، تمرینات قدرتی و هوازی را نادیده گرفته و فقط به شرکت در مسابقات اکتفا کند. نتیجه قابل پیش‌بینی است: خستگی زود هنگام و ناتوانی در اجرای حرکات تکنیکی و چالش‌برانگیز.

اتود شماره ۱

این اتود را ابتدا بدون مترونوم و با سرعت بسیار پایین به مدت یک هفته تمرین کنید. بعد از تسلط به اجرای تک‌تک نت‌ها، از مترونوم استفاده کرده و به مرور سرعت مترونوم را زیاد کنید تا به عدد ۵۰ برسد. سپس می‌توانید به سراغ اتود بعد بروید.

نکته: شماره انگشتان دست چپ، در زیر هر نت مشخص شده است.

نکته: در نوازندگی گیتار، حرکت پیک از بالا به پایین (Downstroke) بر روی سیم را با علامت (∏) نشان داده و به آن پیک راست می‌گویند. همچنین، حرکت پیک از پایین به بالا (Upstroke) را نیز با علامت (∇) مشخص کرده و به آن پیک چپ گفته می‌شود.

نکته: وقتی انگشت ۲ را روی فرت می‌گذارید، انگشت ۱ را بردارید. وقتی انگشت ۳ را روی فرت می‌گذارید، انگشت ۱ و ۲ را بردارید. وقتی انگشت ۴ را روی فرت می‌گذارید، انگشت ۱، ۲ و ۳ را بردارید.

نکته: پس از نواختن یک نت، انگشت خود را بیش از حد از سیم دور نکنید.

نکته: اگر هنوز به تبلچر یا سایر مواردی که مرتبط با تئوری موسیقی هستند مسلط نشده‌اید، حتماً به سه فصل قبلی کتاب، مراجعه کرده و اشکالات خود را برطرف کنید.

Track 7

♩ = 50

① ② ③ ④ ① ② ③ ④ ① ② ③ ④ ④ ③ ② ① ④ ③ ② ① ④ ③ ② ①

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

TAB 4/4

اتود شماره ۲

Track 8

نکته: شماره انگشتان دست چپ و نحوه پیک نوازی (پیک راست و چپ) در میزان‌های بعدی، مشابه میزان اول است.

♩ = 50

① ② ③ ④

1 2 3 4 2 3 4 5 3 4 5 6 4 5 6 7 5 6 7 8 6 7 8 9 7 8 9 10 8 9 10 11

TAB 4/4

9

④ ③ ② ①

9 10 11 12 12 11 10 9 11 10 9 8 10 9 8 7 9 8 7 6 8 7 6 5 7 6 5 4 6 5 4 3

TAB 4/4

17

5 4 3 2 4 3 2 1

TAB 4/4

پایان فصل چهارم

آموزش نحوه اجرای گام‌های مینور و ماژور (بخش اول)

۵-۱-۱- گام^۱ در موسیقی چیست؟

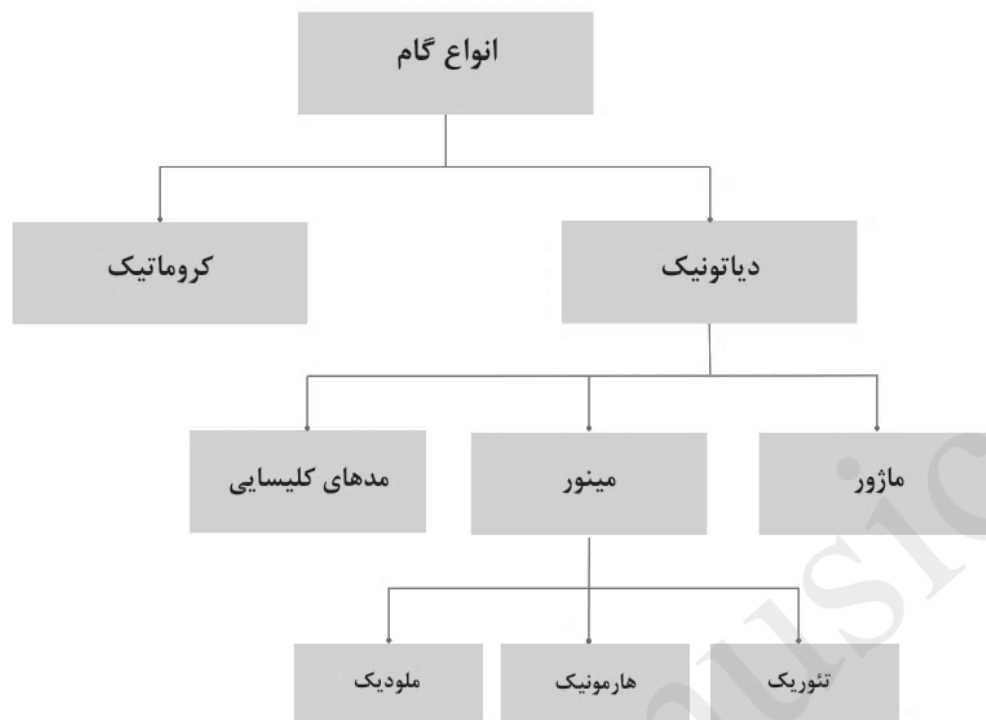
در موسیقی غربی در مجموع ۱۲ نت وجود دارد که برای ساخت یک قطعه موسیقی می‌توان از آن‌ها استفاده کرد. این نت‌ها عبارت‌اند از: دو C (۱) | دو دیز C# (۲) | ر D (۳) | ر دیز D# (۴) | می E (۵) | فا F (۶) | فا دیز F# (۷) | سل G (۸) | سل دیز G# (۹) | لا A (۱۰) | لا دیز A# (۱۱) | سی B (۱۲).

توجه به این نکته ضروری است که در هنگام ساخت یک قطعه موسیقی، مجاز نیستیم که از تمامی این نت‌ها استفاده کنیم! در واقع، تنها می‌توانیم از تعدادی (۷ تا) از این نت‌ها، آن‌هم در قالب یک الگوی استاندارد مشخص، استفاده کنیم؛ که این الگوها در موسیقی غربی، توسط گام‌ها تعیین می‌شوند (مثل گام‌های ماژور و مینور). استفاده غیرمجاز از نت‌ها باعث به وجود آمدن حس فالش^۲ در موسیقی می‌شود. در حقیقت، هر شنونده‌ای که هیچ اطلاعاتی از موسیقی ندارد هم می‌تواند فالش بودن یک قطعه را با گوش خود تشخیص دهد؛ یعنی می‌تواند بفهمد که این نت در این قسمت از قطعه موسیقی، به اشتباه خوانده یا نواخته شده است. یا به تعبیری دیگر، استفاده از این نت در این گام، غیرمجاز بوده (شامل هفت نت تعیین شده نبوده) و حس ناخوشایندی ایجاد کرده است. لازم به ذکر است، تعریفی که از گام در کتب مختلف ارائه شده، عبارت است از مجموعه نت‌های یک اکتاو که به صورت پی‌درپی و با فاصله‌های معین به دنبال هم قرار می‌گیرند.

۵-۱-۱- انواع گام در موسیقی غربی

به‌طور کلی، در موسیقی غربی دو نوع گام وجود دارد، گام کروماتیک و گام دیاتونیک (شکل ۵-۱، صفحه بعد). زیرمجموعه‌های گام دیاتونیک شامل گام‌های: ماژور، مینور و مدهای کلیسایی می‌شوند. همچنین، گام مینور نیز به "مینور تئوریک، مینور هارمونیک و مینور ملودیک" تقسیم می‌شود.

در این کتاب، با گام‌های مینور تئوریک و ماژور آشنا می‌شویم. برای آشنایی بیشتر با مفهوم گام، به کتاب "آموزش گام، فاصله و آکورد در موسیقی" مراجعه بفرمایید.

شکل ۵-۱: انواع گام در موسیقی غربی.

۵-۲- جادوی الگوهای سه‌گانه گیتار

هر آهنگی که در دنیای موسیقی نواخته می‌شود، در یک گام مشخص قرار دارد. اگر شما بتوانید بر نت‌های گام یک آهنگ مسلط شوید، نه تنها آن آهنگ را راحت‌تر می‌نوازید، بلکه می‌توانید هر آهنگ دیگری را که در همان گام یا گام‌های مرتبط است، با درک بهتری اجرا کنید. برخلاف سازی مانند پیانو که در آن برای هر گام باید شکل و انگشت‌گذاری متفاوتی را یاد بگیرید، گیتار یک مزیت بزرگ دارد، الگوهای آن قابل جابه‌جایی هستند. با یادگیری سه الگوی اصلی و قابل تکرار، می‌توانید تمام گام‌های ماژور و مینور (۲۴ گام) را در هر جای دسته گیتار بنوازید. یعنی وقتی شما این الگوها را یاد می‌گیرید، می‌توانید با جابه‌جا کردن آن‌ها روی دسته گیتار، سایر گام‌ها را نیز اجرا کنید. برای درک بهتر این موضوع، ابتدا باید سه مفهوم کلیدی را بدانیم.

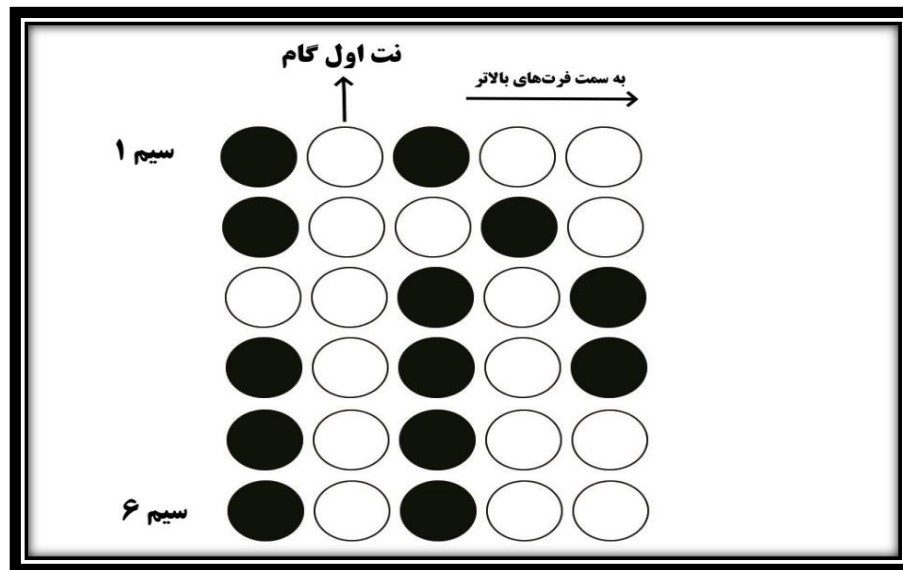
الگو: یک توالی انگشت‌گذاری مشخص روی فرت برد که نواختن نت‌های یک گام را در یک محدوده‌ی خاص از دسته ممکن می‌سازد.

پوزیسیون: موقعیت دست را روی دسته گیتار مشخص می‌کند. معمولاً شماره‌ی پوزیسیون بر اساس فرتی است که انگشت اشاره‌ی شما (انگشت شماره ۱) روی آن قرار می‌گیرد. مثلاً «پوزیسیون ۵» یعنی انگشت اشاره‌ی شما آماده‌ی نواختن نت‌های فرت پنجم است.

نت پایه یا نت اول گام: نتی که گام از آن شروع شده و نام خود را از آن می‌گیرد. پیدا کردن این نت در الگو، کلید جابه‌جایی آن است.

۵-۳- معرفی الگوی شماره ۱ و گام‌هایی که در این الگو قابل اجرا هستند

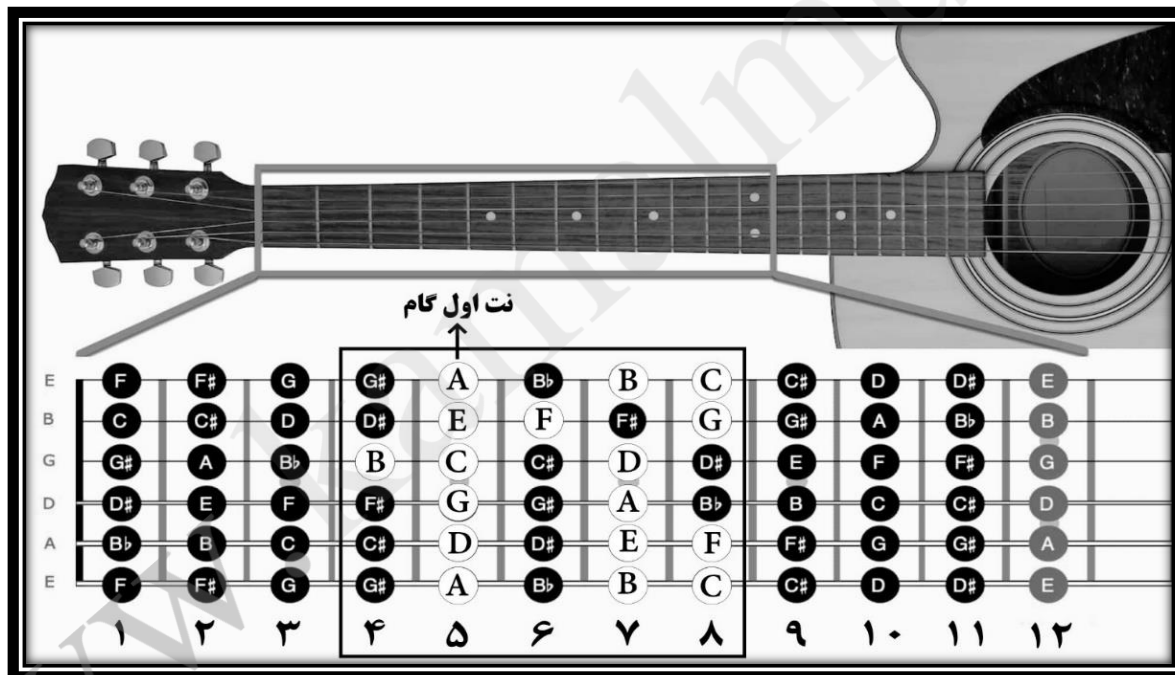
در شکل ۵-۲، الگوی شماره ۱ را می‌بینید (خانه‌های سفید). اگر این الگو را در پوزیسیون‌های (فرت‌های) مختلف گیتار اجرا کنید، گام‌های مینور متفاوتی را برای شما ایجاد خواهد کرد. با یادگیری و تمرین این الگو بر روی دسته ساز، می‌توانید اکثر آهنگ‌هایی که در دنیای موسیقی ساخته شده‌است را اجرا کنید!

شکل ۵-۲. الگوی شماره ۱.

۵-۳-۱- اجرای گام لا مینور (Am) با الگوی شماره ۱

برای روشن شدن موضوع، الگوی شماره ۱ را از پوزیسیون ۵ اجرا می‌کنیم (شکل ۵-۳). یعنی انگشت ۱ بر روی فرت ۵ سیم ۶، انگشت ۳: فرت ۷ سیم ۶ و انگشت ۴: فرت ۸ سیم ۶، قرار می‌گیرند.

شکل ۵-۳. نت‌های گام لا مینور.

همان‌طور که می‌دانید، نت‌های مجاز در گام لا مینور طبیعی عبارت‌اند از: لا (A) - سی (B) - دو (C) - ر (D) - می (E) - فا (F) - سل (G). (برای اطلاعات بیشتر، به کتاب آموزش گام، فاصله و آکورد در موسیقی، مراجعه بفرمایید). اکنون به شکل ۵-۳، توجه کنید. نت‌های مشخص شده توسط این الگو (خانه‌های سفید با نت‌های مشکی رنگ) همان نت‌های مجاز در گام لا مینور بوده که به ترتیب عبارت‌اند از:

سیم ۶ (۶): فرت ۵ (A) - فرت ۷ (B) - فرت ۸ (C)

سیم ۵ (۵): فرت ۵ (D) - فرت ۷ (E) - فرت ۸ (F)

سیم ۴ (۴): فرت ۵ (G) - فرت ۷ (A) - فرت ۸ (B)

سیم D (۳): فرت 4 (B) - فرت 5 (C) - فرت 7 (D)

سیم A (۲): فرت ۵ (E) - فرت 6 (F) - فرت ۸ (G)

سیم E (۱): فرت ۵ (A) - فرت ۷ (B) - فرت ۸ (C)

بنابراین، با اجرای الگوی ۱ از فرت ۵، می‌توان نت‌های گام لاینور را اجرا کرد. در نتیجه، با یادگیری اجرای این الگو، هر قطعه‌ای که در گام لاینور باشد را می‌توان اجرا کرد!

خلاصه مطالب گفته شده:

الگو: الگوی شماره ۱ | پوزیسیون: پنج (فرت پنج) | نت اول گام: نت لا (A) | گام تشکیل شده: گام لاینور (Am)

تشکیل گام‌های ماژور توسط الگوی شماره ۱

در دنیای موسیقی، هر گام مینور یک گام ماژور نسبی دارد و هر گام ماژور نیز یک گام مینور نسبی دارد. مهم‌ترین ویژگی این گام‌های نسبی این است که تمام نت‌های تشکیل‌دهنده آن‌ها کاملاً یکسان است! این به چه معناست؟ به گام لاینوری که در قسمت قبل بررسی کردیم توجه کنید.

گام لا مینور: نت‌های مجاز این گام را در قسمت زیر می‌بینید. همان‌طور که مشخص است، نت‌های این گام همگی در حالت طبیعی (بکار) بوده و هیچ دیز یا بملی ندارد.

۷ نت مجاز گام لا مینور

G | F | E | D | C | B | A

لا | سی | دو | ر | می | فا | سل

گام دو ماژور (C Major): نت‌های این گام نیز که در ادامه این مطلب مشخص شده است، همگی در حالت طبیعی (بکار) بوده و هیچ دیز

یا بملی ندارد.

۷ نت مجاز گام دو ماژور

B | A | G | F | E | D | C

دو | ر | می | فا | سل | لا | سی

در نتیجه، هر دو گام دقیقاً از یک مجموعه نت (C, D, E, F, G, A, B) استفاده کرده و بدین ترتیب، با یادگیری الگوی هر گام مینور، ماژور نسبی آن نیز دقیقاً با همان الگو، قابل اجرا خواهد بود! بنابراین، با اجرای الگوی شماره ۱ در پوزیسیون ۵، می‌توانیم نت‌های موجود در دو گام "لاینور و دو ماژور" را اجرا کنیم.

آهنگ‌هایی برای گیتار (بخش اول)

پس از پشت سر گذاشتن فصل‌های قبل، اکنون زمان به‌کارگیری دانش و مهارت‌هایی است که تا اینجا یاد گرفته‌اید. در فصل اول، تئوری موسیقی پایه را آموختید؛ در فصل دوم، با گیتار و لوازم جانبی آن آشنا شدید و در فصل سوم، دانش تئوری موسیقی را به طور اختصاصی روی ساز گیتار فرا گرفتید. در فصل چهارم با اتود نوازی، عضلات و هماهنگی انگشتان خود را تقویت کردید و در فصل پنجم، با گام‌ها و الگوی پیاده‌سازی آن، نقشه‌ی راه ملودی‌ها را کشف کردید. حال، تمامی این قطعات پازل کنار هم قرار گرفته‌اند و شما آماده‌اید تا با استفاده از آن‌ها، به زیباترین بخش سفر خود، یعنی نواختن آهنگ‌های کامل، قدم بگذارید.

نت‌های این فصل بادقت و بر اساس آموخته‌های پیشین شما انتخاب شده‌اند تا هر آنچه را که در تئوری و تمرین فرا گرفته‌اید، به صورت عملی در یک قطعه‌ی موسیقی اجرا کنید. این آهنگ‌ها نه تنها تمرینی برای تثبیت آموخته‌های شما هستند، بلکه لذت بی‌نظیر نواختن یک اثر کامل را نیز به شما هدیه می‌دهند.

در فصل پایانی کتاب، پس از تسلط بر تکنیک‌های نوازندگی گیتار، با مجموعه‌ای از نت‌های آهنگ‌های دشوارتر مواجه خواهید شد تا بتوانید مهارت‌های خود را به سطوح بالاتری ارتقا دهید. امید است که این فصل، به عنوان اولین تجربه عملی شما، انگیزه‌ای مضاعف برای ادامه این مسیر هنری فراهم آورد.

آهنگ شماره ۱: Track 31

تولدت مبارک

♩ = 260

16

آهنگ شماره ۲: Track 32

بارون بارونه

♩ = 100

10

20

تو این زمونه

$\text{♩} = 120$

The first system of music consists of 10 measures. The treble clef staff shows a melody in 6/8 time with a tempo of 120. The guitar tablature below it shows the fretting for each measure: 7 7 7 4 | 5 | 7 7 7 7 | 5 | 7 7 7 7 | 5 5 4 7 | 4 7 5 4 | 7 | 7 7 7 4 | 5 4 5.

11 *Fine*

The second system of music consists of 10 measures, starting at measure 11. It ends with a double bar line and the word 'Fine'. The tablature for these measures is: 7 7 7 7 | 5 4 5 | 7 7 7 7 | 5 5 4 7 | 4 7 5 4 | 7 | 7 7 7 7 | 5 | 7 7 7 7 | 5.

21

The third system of music consists of 10 measures, starting at measure 21. It includes a first ending (1.) and a second ending (2.). The tablature for these measures is: 7 7 7 | 5 5 5 | 4 7 5 4 | 7 | 7 7 5 | 6 5 | 6 6 6 | 5 7 5 | 6 5 | 7 5 4.

33 *D.C. al Fine*

The fourth system of music consists of 7 measures, starting at measure 33. It ends with a double bar line and the instruction 'D.C. al Fine'. The tablature for these measures is: 5 4 5 | 7 | 5 | 7 7 7 | 5 4 5 | 7 | 5 | 7 5 4 | 7.

آموزش نحوه اجرای گام‌های مینور و ماژور (بخش دوم)

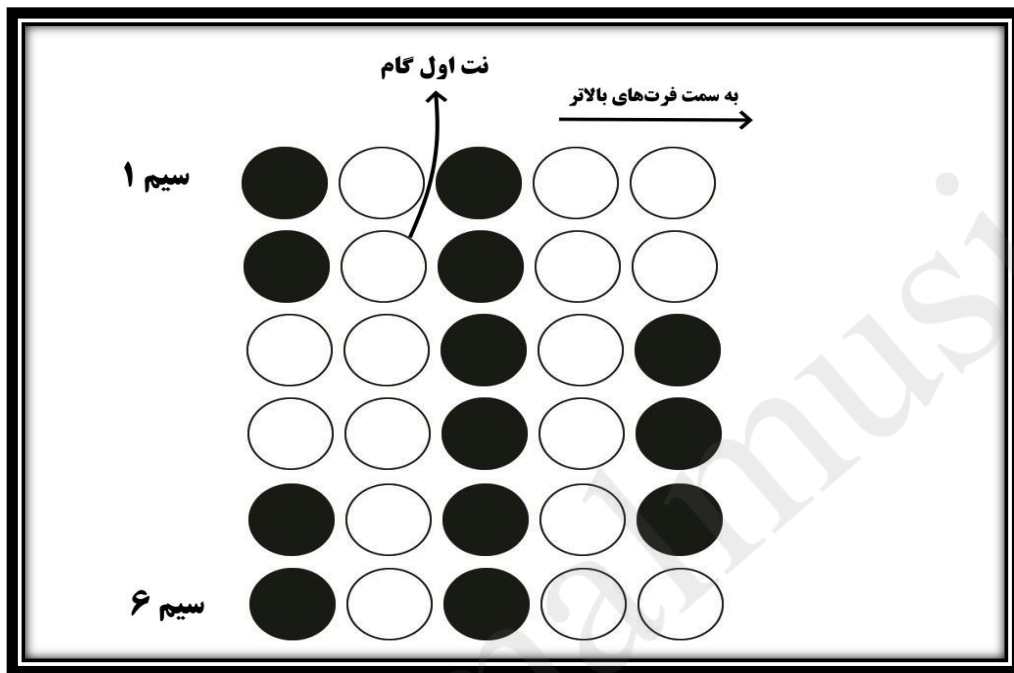
در فصل پنجم، با الگوی شماره ۱ و گام‌های مینور و ماژوری که توسط این الگو قابل اجرا هستند (گام‌های سل مینور - سی بمل ماژور | سل دیز مینور - سی ماژور | لا مینور - دو ماژور | سی بمل مینور - ر بمل ماژور | سی مینور - ر ماژور) آشنا شدیم. در این فصل، گامی فراتر خواهیم گذاشت و با الگوهای شماره ۲ و ۳ آشنا خواهیم شد. این دو الگو، دریچه‌ای جدید به سوی گام‌های مختلف موسیقی می‌گشایند و به شما کمک می‌کنند تا تسلط خود را بر روی فرت بورد گیتار افزایش دهید.

با استفاده از دو الگویی که در ادامه معرفی می‌شوند، می‌توان گام‌های (دو مینور - می بمل ماژور | دو دیز مینور - می ماژور | ر مینور - فا ماژور | ر دیز مینور - فا دیز ماژور | می مینور - سل ماژور | فا مینور - لا بمل ماژور | فا دیز مینور - لا ماژور) را اجرا کرد. این الگوها به صورت مکمل عمل می‌کنند و وقتی آن‌ها را در کنار الگوی شماره ۱ قرار دهید، خواهید دید که چگونه ۲۴ گام اصلی موجود در موسیقی را می‌توان به صورت کامل و جامع روی ساز گیتار پیاده‌سازی کرد.

در ادامه این فصل، به بررسی جزئیات هر الگو، تکنیک‌های صحیح انگشت‌گذاری و تمرین‌هایی برای تسلط کامل بر روی این گام‌ها خواهیم پرداخت. آماده باشید تا افق‌های جدیدی از توانایی نوازندگی خود را کشف کنید!

۷-۱- معرفی الگوی شماره ۲ و گام‌هایی که در این الگو قابل اجرا هستند

در شکل ۷-۱، الگوی شماره ۲ را می‌بینید (خانه‌های سفید). اگر این الگو را در پوزیسیون‌های مختلف اجرا کنید، گام‌های مینور متفاوتی را برای شما ایجاد خواهد کرد.

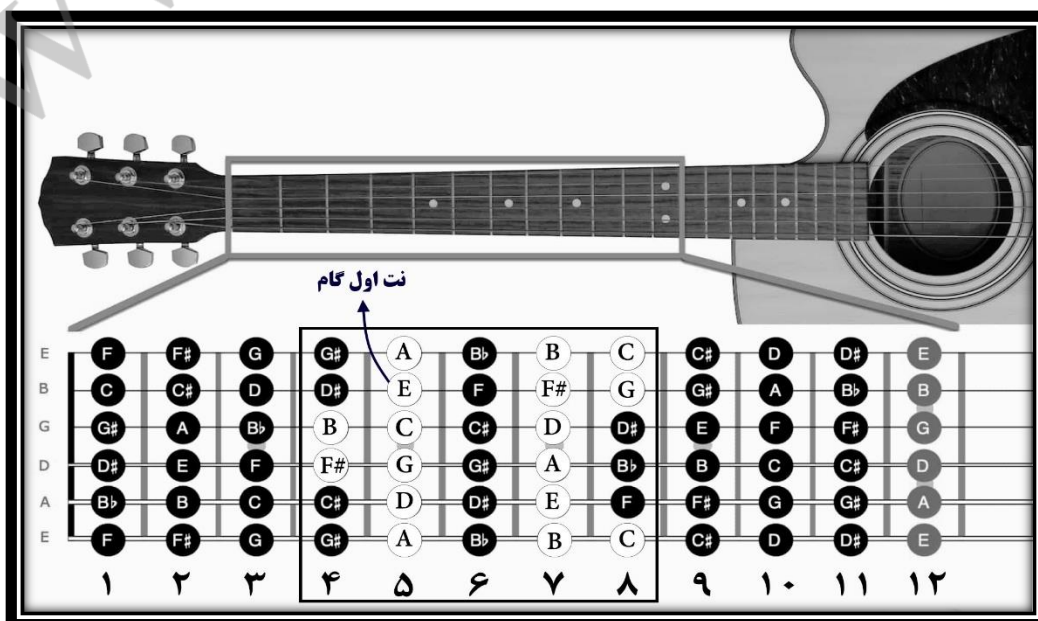

شکل ۷-۱. الگوی شماره ۲.

نکته: از این الگو برای ساخت گام‌های می‌مینور (Em)، فا مینور (Fm) و فا دیز مینور (F#m) استفاده می‌کنیم.

۷-۱-۱- اجرای گام می‌مینور (Em) با الگوی شماره ۲

برای اجرا در گام می‌مینور، کافی است الگوی شماره ۲ را از فرت ۵ اجرا کنیم (شکل ۷-۲). یعنی انگشت ۱ بر روی فرت ۵ سیم ۵، انگشت ۳: فرت ۷ سیم ۶ و انگشت ۴: فرت ۸ سیم ۶، قرار می‌گیرند.

شکل ۷-۲. نت‌های مجاز در گام می‌مینور.

نکته: همان‌طور که می‌دانید، نت‌های مجاز در گام می‌مینور طبیعی عبارت‌اند از:

۷ نت مجاز گام می‌مینور

D | C | B | A | G | F# | E

می | فا دیز | سل | لا | سی | دو | ر

به شکل ۲-۷ توجه کنید. نت‌های مشخص شده توسط این الگو (خانه‌های سفید با نت‌های مشکی رنگ) همان نت‌های مجاز در گام می‌مینور بوده که به ترتیب عبارت‌اند از:

سیم E (۶): فرت ۵ (A) - فرت ۷ (B) - فرت ۸ (C)

سیم B (۵): فرت ۵ (D) - فرت ۷ (E)

سیم G (۴): فرت ۴ (F#) - فرت ۵ (G) - فرت ۷ (A)

سیم D (۳): فرت ۴ (B) - فرت ۵ (C) - فرت ۷ (D)

سیم A (۲): فرت ۵ (E) - فرت ۷ (F#) - فرت ۸ (G)

سیم E (۱): فرت ۵ (A) - فرت ۷ (B) - فرت ۸ (C)

نکته: به گام "می‌مینور" مینور نسبی گام "سل‌ماژور" گفته می‌شود (به دلیل تشابه سرکلید).

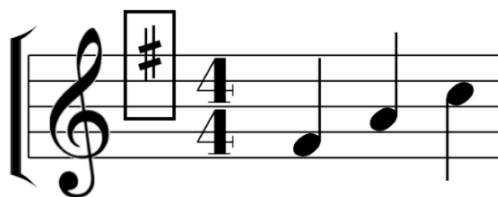
۷ نت مجاز گام سل‌ماژور

F# | E | D | C | B | A | G

سل | لا | سی | دو | ر | می | فا دیز

سرکلید گام می‌مینور و سل‌ماژور

در این دو گام، نت فا، به فا دیز تغییر کرده است؛ بنابراین، مطابق شکل ۳-۷، علامت دیز را در خط پنجم حامل قرار می‌دهیم (یعنی در این قطعه، هر جا نت فا وجود داشت، فا دیز در نظر گرفته می‌شود).

شکل ۳-۷: سرکلید گام می‌مینور و سل‌ماژور.

خلاصه مطالب گفته شده

الگو: الگوی شماره ۲ | پوزیسیون: پنج (فرت پنج) | گام‌های تشکیل شده: گام می‌مینور (Em) و گام سل‌ماژور (G)

۷-۳- خلاصه گام‌های موسیقایی و نحوه اجرای آن‌ها

در جدول ۷-۱، چگونگی ساخت گام‌های مینور و ماژور، همراه با سرکلید هر گام نوشته شده است.

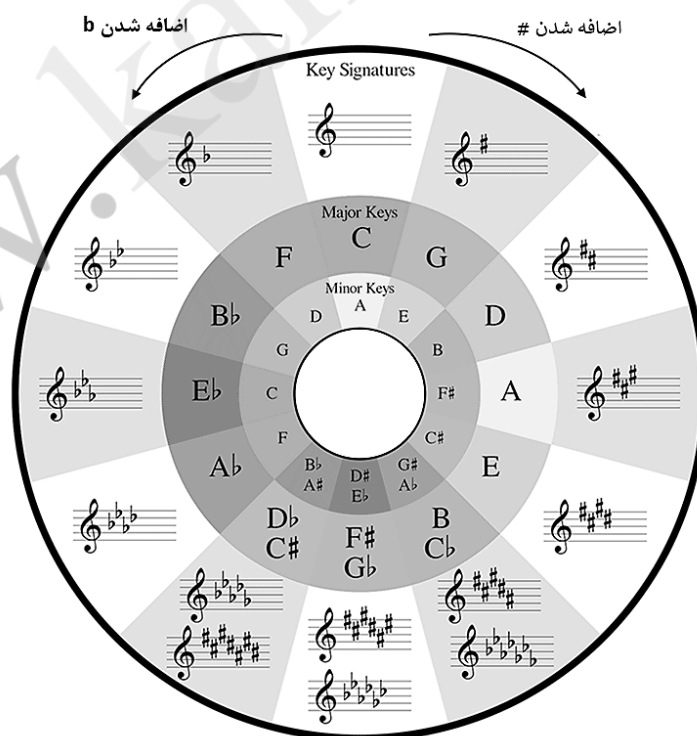
جدول ۷-۱: خلاصه گام‌های مینور و ماژور.

نحوه اجرا	شکل سرکلید	گام ماژور	گام مینور
الگوی شماره ۱		C (دو ماژور)	Am (لا مینور)
الگوی شماره ۲		G (سل ماژور)	Em (می مینور)
الگوی شماره ۱		D (رِ ماژور)	Bm (سی مینور)
الگوی شماره ۲		A (لا ماژور)	F#m (فا دیز مینور)
الگوی شماره ۳		E (می ماژور)	C#m (دو دیز مینور)
الگوی شماره ۱		B (سی ماژور)	G#m (سل دیز مینور)
الگوی شماره ۳		F# (فا دیز ماژور)	D#m (رِ دیز مینور)
الگوی شماره ۱		C# (دو دیز ماژور)	A#m (لا دیز مینور)
الگوی شماره ۳		F (فا ماژور)	Dm (رِ مینور)
الگوی شماره ۱		Bb (سی بمل ماژور)	Gm (سل مینور)
الگوی شماره ۳		Eb (می بمل ماژور)	Cm (دو مینور)

نحوه اجرا	شکل سرکلید	گام ماژور	گام مینور
الگوی شماره ۲		Ab (لا بمل ماژور)	Fm (فا مینور)
الگوی شماره ۱		Db (ر بمل ماژور)	Bbm (سی بمل مینور)
الگوی شماره ۳		Gb (سل بمل ماژور)	Ebm (می بمل مینور)
الگوی شماره ۱		Cb (دو بمل ماژور)	Abm (لا بمل مینور)

خلاصه مطالبی که در جدول ۷-۱، ذکر شده است را در شکل ۷-۱۷، می‌بینید که به آن دایره پنجم‌ها گفته می‌شود. اگر بر روی این دایره به‌طور ساعت‌گرد حرکت کنیم، هر گام جدید، با درجه پنجم گام پیش از خود آغاز شده (نام گذاری "دایره پنجم‌ها" نیز به‌دلیل همین موضوع است) و یک دیز به سرکلید این گام اضافه می‌شود و اگر در دایره به‌طور پادساعت‌گرد حرکت کنیم، گام به‌دست‌آمده با درجه چهارم گام قبلی آغاز شده و یک بمل به آن اضافه خواهد شد (توصیه می‌شود که هنرجو، این شکل بسیار مهم را چاپ کرده و در مکانی مناسب بچسباند).

دایره پنجم‌ها

شکل ۷-۱۷: دایره پنجم‌ها در موسیقی.

آموزش تکنیک‌های دست چپ در نوازندگی گیتار

در نوازندگی گیتار، تکنیک‌های زیادی وجود دارد که به شما امکان می‌دهد با دست چپ خود، صدایی پرمحتوا، روان و احساسی خلق کنید. همان‌طور که یک نقاش برای خلق اثری زیبا، به رنگ‌ها و قلم‌موهای مختلفی نیاز دارد، یک نوازنده نیز برای بیان احساسات و خلق ملودی‌های دلنشین، باید بر مجموعه‌ای از تکنیک‌ها مسلط باشد.

در این فصل، با مجموعه‌ای از تکنیک‌های کلیدی آشنا می‌شوید که هم در نوازندگی کلاسیک و هم در سبک پاپ، کاربرد دارند. از تکنیک‌های پایه مانند لگاتو (همر-آن و پول-آف) که به شما سرعت و پیوستگی می‌بخشند، تا تکنیک‌های تزیینی و ظریف‌تر مانند موردنت، گروپتو و آپچاکاتورا که به ملودی‌های شما جلوه‌ای خاص می‌بخشند. همچنین، تکنیک‌هایی مانند اسلاید، گلیساندو و بند به شما امکان می‌دهند تا نت‌ها را به شکلی سیال به یکدیگر متصل کنید و احساسی از حرکت را در موسیقی خود ایجاد کنید. با یادگیری ویبراتو، ترمولو، تک ریز، دُرَاب و تکنیک‌های مشابهی که از موسیقی ایرانی نیز الهام گرفته‌اند، می‌توانید به نت‌های خود زیبایی بیشتری ببخشید. با تمرین و دقت در اجرای هر یک از این تکنیک‌ها، نه تنها مهارت فنی خود را ارتقا می‌دهید، بلکه توانایی خود در بیان احساسات و خلق موسیقی‌هایی تأثیرگذار را نیز افزایش خواهید داد.

۸-۱- آموزش تکنیک لگاتو^۱

یک اصطلاح موسیقی ایتالیایی به معنای "متصل" است. در عمل، لگاتو یعنی نواختن نت‌ها به شکلی کاملاً روان، نرم و پیوسته، به طوری که هیچ‌گونه سکوت یا فاصله‌ای بین آن‌ها شنیده نشود. هر نت به نرمی به نت بعدی متصل می‌شود، شبیه به حالتی که یک خواننده یک عبارت آوازی را در یک نفس می‌خواند. نقطه‌ی مقابل لگاتو، استکاتو است که به معنای نواختن نت‌ها به صورت منقطع، کوتاه و جدا از هم است. از آنجایی که در اجرای لگاتو، نیازی به پیک زدن برای هر نت ندارید، این تکنیک به نوازندگان اجازه می‌دهد تا نت‌های بسیار سریع را با زحمت کمتر و سرعت بیشتر اجرا کنند. این تکنیک به سه روش اصلی انجام می‌شود:

۸-۱-۱- چکشی یا هم‌ر-آن^۲

این تکنیک، به این صورت اجرا می‌شود که شما یک نت را با پیک می‌نوازید و نت بعدی را که روی همان سیم و در فرتی بالاتر قرار دارد، تنها با ضربه زدن محکم و دقیق یکی دیگر از انگشتان دست چپ به صدا در می‌آورید.

مثال: انگشت اول خود را روی فرت ۵ سیم ۱ بگذارید و با پیک به آن ضربه بزنید. در حالی که صدای نت اول هنوز ادامه دارد، به سرعت و با قدرت با انگشت سوم خود روی فرت ۷ همان سیم ضربه بزنید (بدون اینکه دوباره پیک بزنید). خواهید دید که نت دوم (فرت ۷) به صدایی واضح در می‌آید. این یک حرکت هم‌ر-آن است.

۸-۱-۲- کندن‌ی یا پول-آف^۳

این تکنیک دقیقاً برعکس چکشی است. شما از یک نت بالاتر به یک نت پایین‌تر روی همان سیم می‌روید و نحوه نمایش آن هم دقیقاً مشابه هم‌ر-آن است.

مثال: انگشت اول خود را روی فرت ۵ سیم ۱ و انگشت سوم خود را روی فرت ۷ همان سیم قرار دهید. با پیک به سیم ضربه بزنید تا صدای نت فرت ۷ شنیده شود. سپس، انگشت سوم خود را با یک حرکت کندن یا کشیدن کوچک و سریع از روی سیم بردارید (صرفاً بلند کردن انگشت کافی نیست، باید کمی سیم را به سمت پایین بکشید تا به ارتعاش درآید). با این کار، نت فرت ۵ که انگشت اولتان روی آن قرار دارد، به صدا در خواهد آمد. این یک حرکت پول-آف است.

شکل ۸-۲۱. نحوه نت نویسی تکنیک قلاب تحتانی.

آهنگ‌هایی برای گیتار (بخش دوم)

پس از یادگیری و تمرین تکنیک‌های دست چپ در فصل گذشته، اکنون زمان آن رسیده که آموخته‌های خود را در عمل به کار بگیرید. در حالی که در فصل ششم با قطعات ساده‌ای که بر مبنای ملودی‌های پایه ساخته شده بودند آشنا شدید، این بخش شما را وارد مرحله‌ی جدیدی از نوازندگی می‌کند.

در این مجموعه آهنگ‌های پیشرفته، شما فرصت پیدا می‌کنید تا هم‌آن، پول-آف، اسلاید، تریل و سایر تکنیک‌هایی که آموخته‌اید را به شکلی منسجم و در قالب قطعات کامل اجرا کنید. این آهنگ‌ها به‌گونه‌ای انتخاب شده‌اند که چالش‌هایی در زمینه تکنیک، سرعت و بیان احساسی ایجاد کنند و به شما کمک کنند تا از یک نوازنده‌ی مبتدی، به یک نوازنده‌ی مسلط و حرفه‌ای تبدیل شوید. با صبر و تمرین، خواهید دید که چگونه این تکنیک‌ها، موسیقی شما را از حالت ساده و مکانیکی خارج کرده و به آن روح و عمق می‌بخشند.

آهنگ شماره ۱: Track 96

Amorimo-Gypsykings

$\bullet = 70$

7 5 5 5 4 4 4 7 7 7 8 5 7 4 5 7 4 3 4 5 4 4 7 7 7 5 5 5 7 8 5

6

7 5 4 3 2 4 5 3 5 7 4 7 7 5 5 5 4 4 2 2 2 3 5 2

11

4 5 2 4 3 4 5 9 9 7 7 7 5 5 5 7 8 5 7 5 4 3 7 9 10 8 5 7 4 7

آهنگ شماره ۲: Track 97

Crazy Frog

$\bullet = 123$

7 10 8 5 5 5 5 8 5 7 5 5 8 7 8 5 8 8 5 5 8 7 5 3 5 3 5

6

5 7 6 7 7 8 7 5 7 10 7 7 6 5 6 7 6 10 6 7 7 5 5 7 7 5 7 5 7

10

5 7 6 7 7 8 7 5 7 5 6 5 6 7 6 10 6 7 7 5 5 7 5 7 5 7